

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
4-szeresben petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitott sor 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: London és a fiatal magyar városok.
- Hogy szerződik a város?
- A néppárt paktál.
- A braganza mulat.
- Hajza a gyujtogatók után.
- Aktuális emberek.
- A főispán marad.
- A hipnózis halottja.
- Tárca: A gyermek. Irta: Biró Lajos.

London

és a fiatal magyar városok.

Arad, augusztus 8.

London, a nyomorult, konkurenciát csinál nekünk, a tehetséges kezdő vidéki városoknak. Elhalássza előlünk a kiállításokat. Londonnak nincs szüksége új idegenforgalomra, több reklámra; mi, a metropolis-grajzlerajok, a Tisza-, Maros-, Körös- és más folyómenti fővárosokak pedig csak a kiállítások révén kapunk egy-egy falatot az idegenforgalomból, meg a hírességből. És a kiállításokat mégis London kapja, még pedig — gyalázat! — nemcsak az angol és a nemzetközi, hanem a magyar kiállításokat is.

Ugye, humorosan hangzik ez a kifakadás. Ha komolyan írják le, párja lenne annak a sokat emlegetett vidéki vezércikknek, amelyben a szerkesztő „eleve figyelmeztette Carnot-t, hogy gyarmatpolitikája csődöt fog vallani.” És mégis, hinné valaki, hogy a mucsai szószszal főzött, mosolyra pályázó kifakadásban — igazság is van?

A magyar lelkek néhány nap óta melegebben élnek, amióta azt olvassák az ujságokban, hogy Londonban magyar kiállítást rendeznek. A kiállítást *Hartley* ur, a londoni *Earls Court* igazgatója főrendezi, aki ennek érdekében több hét óta a legszemélyesebben Budapesten időzik. Mi vidékiek, akik az angolkodásban annyira se jutottunk, mint a budapesti bank-legények és zsur-ügyvédek, s csak a franciáskodással mimelünk egy kevés előkelőséget, — mi igen keveset tudunk *Hartley* urról. Annyit hallottunk róla, hogy specialista a kiállítások rendezésében. Tavaly balkán *exhibition*-t rendezett Londonban, azelőtt meg, ha jól tudjuk, Szerbia kis tükrét csinálta meg, kiállítás formájában, ugyancsak London területén. Azt mondanak: az angol *Gelléri Mór*ic, ha bizonyosak lennénk abban, hogy az egyénisége ugyanannyi szeretetreméltóságot tartalmaz, mint a magyar kiállítás-királyé. Miután pedig bajos elképzelnünk, hogy *Hartley* ur minden esztendőben más kicsike nemzet irányában érez különös simpatíát, amelynek egy kiállítás rendezésével akar önzetlen szolgálatot tenni; valószínűnek tetszik, hogy *Hartley* urnak,

vagy az általa képviselt *Earls Court* vállalatnak, cégnek, egyesületnek a kiállítás rendezése az üzlete. Ez különben csak nálunk hangzik olyan kellemetlenül; Londonban a *business*-nek minden forrása tiszteltreméltó, s ha valaki hasznot hajt a magyar birodalomnak, illő, hogy abból neki méltányos jutaléka legyen. Hogy azonban a magyar publikum ebben még se lásson csupasz magánvállalkozást, az ügyet fölruházták egy nagybizottsággal, amelyben tolonganak az udvari tanácsosok, a képviselők, az országos egyesületek igazgatói és a predikátumos nagykereskedők. Így senkinek se lehet a forma ellen szava.

A kiállítás célja pedig oly annyira praktikus és okos, hogy szinte magunkra se ismerünk benne. A kiállítás a magyar termékeket, speciálisokat fogja Londonnak bemutatni, s egyenes üzleti összeköttetést fog teremteni Anglia és Magyarország, a két egymással barátságos lábon álló nemzet között. Gácsi gyapjuszövetet, mecenzéfi vasárut és magyar mahagóni butort persze nem vihetünk az angolok közé, akik ebben valamelyest előbbre vannak nálunk. Hanem igenis bort, sok bort, talán újra bort, lisztet, szeszt, cukrot, gyapjut, s más mezőgazdasági termékeket, amiket Anglia tőlünk vehet, s ha kiállítást rendezünk, bizonyára fog is bőven rendelni. A londoni magyar kiállítás egyben ünnepies keresztelője lesz egy ujszülöttnek: az Angliába tóduló magyar exportnak.

A porosz iskolamesterekről mondott *Bismarck* egyszer egy szépet. Mi kevésbé szépet, de hasonló igazságot próbálunk mondani a magyar vigécekről. Nos, ezek a magyar utazók — akár egyszerű vigécek, akár magasabb hivatalnokok, vagy vándorutazó menő gazdák, — ezek csinálhatják meg a magyar exportot, akár Angliába, akár máshová. Egy arravaló, ügyes utazó, egy bortermelő, gyáros, vagy nagykereskedő, aki a cikkei érdekében maga kel utra, többet tehet a magyar termékek külföldi elhelyezése érdekében, mint akármilyen szép kiállítás, mégha az *Earls Court* rendezi is. A londoni kiállítás csak elméletben öregbíti az angliai kivitel, amint hogy elmélet maradt az a várakozás, hogy az angol kereskedelmi kamarák magyarországi látogatása révén az angol tőke magyarországi gyáralapításokba fog kezdeni, és amint hogy az *Eighth*-klub látogatása se jelentett semmi gyakorlati eredményt reánk nézve. A kivitel: üzlet. Üzlet pedig csakis vigéckedéssel lehet csinálni, fejleszteni, szaporítani. Kérdezze meg a német császárt, aki nem hiszi.

Ez a kiállítás csak a nemzeti hiuságnak szól, nem pedig a nemzeti vagyono-

sodásnak. Egészen olyan hiuságot szolgál, mint a minőnek érdekében a nagyhatalmi állás külső színeit drága pénzen fizetjük. Azt hisszük, hogy tudni fognak rólunk; pedig csak azt veszik észre, hogy láttatni akarjuk magunkat. És ez a hiuság szintén sok pénzt emészt föl, ép úgy mint a diplomáciai. És ez esetben pedig valószínűleg nem *Hartley* pénzét, se pedig az udvari tanácsosokét, hanem az állam pénzét. Az ilyen kiállítás buzog a szubvencióktól és a diszkrét támogatástól, a melyeknek meg van a kellő indoka is. Ez — úgy mondják, — befektetés, amely vastagon kerül vissza a nagy haszonban, amelyet a kiállítás a magyar termelésnek hozni fog.

Mert a kiállítás igen drága ügy. Rösteljük kimondani: mi azért is nem rendezhetünk, mert olyan költséges. Pécssett se lett volna, ha nem lenne egy ambiciózus fiatal nagyiparos, aki nagy áldozatkészséggel feküdt e vállalkozásba: *Zsolnay Miklós*. S nincs minden városnak *Zsolnay Miklósa*; ha van esetleg valahol elrejtve, talán az is visszafojtja kiállítás-támogató szándékát, ha meghallja *Zsolnay Miklóstól*, hogy milyen falánk szerető az ilyen kiállítás, ha az ember egyszer a karjára vette. A gyárosoknak, iparosoknak, nagykereskedőknek szintén tömérdek pénzükbe kerül a kiállítás való részvétel; csak ott ugranak bele, ahol egy nagyobb áldozatkészséget látnak maguk előtt. És ez ugratja be az államot — ez az utolsó, — hogy hozzájáruljon a kiállítások biztos deficitjének fedezéséhez.

Hát mi, vidéki városok, azt gondoljuk, hogy a londoni magyar kiállításnál sokkal előbbre való, fontosabb és hasznosabb lenne, ha egy-egy magyar vidéki városban csinálnának jövőre, meg azután a pécsihez hasonló kiállításokat. És ennek a kockázatos állításnak igazolására hivatkozunk *Kossuth Ferenc*re, a kereskedelmi miniszterre. Amikor a képviselőházban valaki arról beszélt, hogy a külföldön kellene hódítani, a kereskedelmi miniszter közbeszóltott: „*Előbb Magyarországot hódítsuk meg!*” Igen, Magyarországot kell meghódítani: a magyar fogyasztást a magyar termelésnek. Ha a rajnai, meg az olasz borokat a magyarral teljesen kiszorítottuk, az osztrák cukrot fölössé teszi a magyar cukor, a francia likőröket a mieink, az iparcikkekről nem is szólván: akkor még mindig időnk lesz arra törekedni, hogy *Britanniát* beborítsuk a magyar rónák, bércek és gyarak termésével.

Magyarországot hódítsuk meg; Londont úgy se fogjuk meghódítani. A londoni magyar kiállításról meg fog jelenni néhány megfizetett sor az angol lapokban; a kiállítást meg fogja látogatni a *Connaught* herceg, nejével, a *lordmayor*, és talán mások; ezek bizonyára kezét is

szorítanak a nagybizottságnak azon tagjaival, akik e kézszorítások behajtására Londonba utaznak; Hartley ur vállalata a számítását megtalálja, — de ennél sokkal több eredményt a londoni *Hungarian Exhibition*-tól nem várunk.

Arra is emlékszünk, hogy nemrég „magyar kiállítási központ” alakult, amelynek vezére Gelléri Mór, tagjai pedig körülbelül azok, akik a londoni magyar kiállítás nagy és szűkebb körü rendezői. Azt hittük, hogy ennek a központnak magyarországi kiállítások rendezése lesz a célja; hogy van az, hogy első debüjéül mégis a londoni Earls Court vállalkozásának támogatását, a londoni kirándulást választotta?

Az önzés beszél belőlünk; igen, ordít az önzés, hogy a vidéki városoknak szükségük van a kiállításokra. De a magyar termelésnek is ezekre a kiállításokra van szüksége. S a hol Zsolnay Miklósok nincsenek, ott az állam segítse fokozott anyagi áldozattal az ily kiállítások születését, fejlődését. Mert az ilyen kiállítások nemcsak pünkösdi királyságot, évad-ünnepet jelentenek, de hatalmas lökéssel segítik elő a vidéki középpontok lassan kuntorgó, megrekedt haladását. S ha csak pillanatnyi haszonnól lenne szó: ezt is bizonyára jobban megérdemlik a magyar vidéki városok, mint Hartley és az Earls Court című vállalat, egyesület, vagy cég.

Mert Londonon, a nyomorulton, még azzal se vehetünk revanche-t, hogy az angol kiállításokat viszont Aradon, Szegeden, vagy Nagyváradon rendezzük.

TÁVIRATOK.

Az angol király és II. Vilmos.

London, aug. 8. Amint hírlik, Edvárd király a yachtklub tegnapi diszlakomáján a német császár egészségére ültette poharát és szerencsét kívánt azon győzelemhez, a melyet a Meteor nevű yachtja aratott.

A gyermek.

Irtá: Bíró Lejos.

— Sikasztottam. — mondta a férfi.
Az asszony arca halálsápadt lett.
— Még négy-öt napom van. Szökni fogok.
Az asszony nem szólt. Boszusan mondta a férfi:
— Mit nézel úgy? Hát kártyáztam, szeretőm volt. No!
Az asszony halkán mondta:
— Lehetne talán segíteni... Apa...
— Nem lehet. Százezernél több. Összeszedem, amit lehet. Az éjjel megyek. Hamburgba... Amerikába...
— En veled megyek.
A férfi arcán kiragyogott az öröm.
— Oh te drága, te édes. Csakugyan jönnél? Hiszen én mindig csak téged szerettelek igazában.
Egyszerre megnyugodott. Leült. Tervegetett.
— Pénzt viszek magammal. Ott megbecsülik azt, aki ér valamit. Ha ügyes az ember és pénze is van, ott boldogul. Milyen jó lesz, nem törődni senkivel és semmivel. Ketten élni...
— Hárman.
A férfi rábámult.
— Hát a kicsi? — mondta az asszony.
— Oh csak nem gondolod, hogy őt is elvisszük! Négy hónapos gyereket ilyen nagy utra! Itthagyjuk a mamánál.
— Akkor én nem megyek, — mondta hidegen az asszony.
A férfi könyörgött:
— De édesem, drágám, szívem.

Hogy szerződik a város?

Aszfalt! Aszfalt!

Komédia, vagy szabálytalanság?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Aradvárosának van egy különös specialitása, amelyben nagy. Nemcsak nagy, de egyes utólréhetetlen. Sehoh a világon nem tudnak magánvállalatokkal olyan terhes, olyan nehéz szerződéseket kötni, mint Aradon. A jövőnek ezer tanulságot ad erről a mult, olyan tanulságot, amelyet meg kellene szivlelni. Aradvárosa azonban hasonlít a Bourbonokhoz: nem felejt, de nem is tanul.

Az ehavi közgyűlés tárgysorozata is egy szerződés megkötéséről szól: a törvényhatóságnak jóvá kell hagynia ezt a szerződést, amely a város aszfaltozási munkáiról vonatkozik. Ez igen természetes, teljesen rendben lévő dolog. A szerződés bizonyára azért kell jóváhagyni, mert szerződésre szükség van.

Mégis, a tárgysorozat ezen pontja fölött nem lehet szó nélkül elhaladni. Nem lehet pedig azért, mert — aszfaltról lévén szó, — megint hiba van a kréta körül. Igen sajátságos, hogy ezek a kréta körüli hibák jobbadán az aszfaltozási munkálatokkal való megbízásokban lelnek helyet, de bármilyen sajátságos is: mégis úgy van. Még élénk emlékezetünkben van, hogy egy ízben négy napos lejáratu pályázatot hirdetett a város aszfaltmunkálatokra; természetes, hogy a rövid lejárati miatt csak olyan pályázó nyújthatott be komoly ajánlatot, aki a viszonyokkal már tisztában volt: a Magyar Aszfalt Részvénytársaság. Az a társaság, amely isten különös kegyelméből teljesen monopolizálja Aradon az utcák aszfalttal való burkolását s amely négy napos pályázatokat feltűnő sikerrel nyer meg. Most ehhez a feltűnően rövid pályázathoz méltó másodiknak sorakodik a fentemlített szerződés ügye.

Egy régebbi közgyűlés ugyanis megbízta a Magyar Aszfalt Részvénytársaságot több utca aszfaltozásával. Az aszfaltozás most három hó

— Nem.

A férfi végre beleegyezett. Este összecsomagoltak minden ruhát, sokat nem szabad, hogy gyanút ne keltsen és mentek a vasúthoz. Az asszony karján a kicsivel. Osz volt, köd, a poronty köhögött.

A terembe nem mentek be, künn bujkáltak és lopva surrantak be a kocsiba. A fülke piszkos volt, nedves a ködtől, dohányszagú, a bőrpárnák szinte tapadtak. Emberek jöttek-mentek, beültek a fülkébe, de a gyerek sirt és lassankint egyedül maradtak.

Az asszony a gyerekekkel foglalkozott, a férfi bámult ki a sötétbe és reszketett, mikor lépések hallatszottak. A vonat dühörögve furta be magát a ködös éjszakába.

Késő ősz volt, még nem fűtötték a kocsikat. Es az éjszaka egyre hidegebb lett. Amint a hegyek közé vágatott be a vonat, az ablakokra jégvirágok rakodtak. Minden nyíláson dermesztő hideg sziszegett be és a menekülő pár didergett. A gyerek köhögött.

Hajnalodott. Kétoldalt a fenyőket már hó lepte el. Dermedt testtel, álmatlanul és sápadtan nézték egymást.

— A kicsinek láza van, — mondta az asszony.

A férfi összevonta a szemöldökét.

— Orvost kellene keresni, — tördelte az asszony.

— Ostoba ág. Nincs annak a gyerekeknek semmi baja. Szoptasd meg.

A kicsi arcán pir tűzelt. Szegény, vékony ajkai cserepesek voltak. Nem szopott...

— Én orvost keresek, — zokogta az asszony.

A férfi durva lett. Megfogta az asszony csuklóját.

napja meg is kezdődött s ma már javarészt be is fejeződött. A szerződés ellenben csak most kerül jóváhagyás végett a közgyűlés elé. Most tehát úgy áll a dolog, hogy vagy csak szükségtelen komédia az egész szerződéskötés, vagy pedig úgy, hogy a város uőlagosan köt már teljesített munkálatokra nézve szerződést, amelyben azt állapítják meg, hogy miként kell majd az illető munkálatokat végazni. Szóval: a fiu előbb született, mint az apja.

Mit jelent ez? Semmi egyebet, csupán azt, hogy ilyen módon a leglehetősebb szerződést lehet a város nyakába varrni, anélkül, hogy a város segíthetne magán. Az aszfalt készen van. Ha most a város azt találná kívánni, hogy jobb minőségű, nagyobb gonddal készült burkolat kerüljön az utcákra: készen volna a botrány. Még jó szerencse, hogy nyár van s ilyenkor nem igen érdeklődnek az emberek az ilyen száraz szerződési ügyek iránt.

Nem célunk, hogy sokat rekrimináljunk. De ki kell jelentenünk, hogy ezeket az aszfaltügyeket célszerű lesz továbbra is figyelemmel kísérni. Anélkül, hogy bárkinek jóhiszeműségét is kétségbe vonnánk, meg kell állapítanunk, hogy az aszfaltozás körül szabálytalanságok történtek. A szabálytalanságokért pedig valakinek felelnie kell.

A néppárt paktái.

Szövetkezik Lueggerrel.

Sajtóiroda Bécsben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

A néppárt szervezkedő taktikájáról sokat írtak a napokban a lapok. Most, amikor valóban nyomasztó politikai szélcsend van s pihennek a politikusok, egyedül a néppárt az, amely nem pihen, hanem igenis mozgolódik és szervezkedik. Bizonyos, hogy a politika nyári szünete mindig alkalmas volt új politikai tervek kovácsolására, de talán soha annyi alattomos politikai terv nem készült nyári szünetek évadján, mint éppen most, a koalíciós kormány

— Itt maradsz. Itt maradsz, vagy... El akarsz árulni? Azt akarod, hogy nyomunkra jöjjenek?

— De beteg, látom, hogy beteg.
— Hát minek hoztad magaddal? Én nem akartam. Te akartad.

Az asszony ült. Könyves szemekkel bámult a gyermekére. Fuldokló hosszú lélekzettel nyelte el a zokogását.

Jött egy állomás. Ki kellett szállniok. Ettek. A férfi csak, az asszony nézte a gyereket.

Azután újra a vonatba, neki a nagy utnak. A gyerek aludt.

— Alszik — mondta az asszony.
— No látod.

A karjai között tartotta gyengéden, reszkető gonddal. A vonat dühödten rohant előre, csörömpölve, zakatolva. A férfi fáradtan hunyta le a szeméit.

Egy irtózatoss sikoltás. A férfi felugrik. Az asszony őrjöngve sikolt:

— Meghalt! Meghalt!

A férfi dermedten bámul. Nézi a gyermeket; meghalt. Künn mozgás hallatszik és az agyán átvillan a rémült gondolat: ez elárulhatja őket, ezt senkinek sem szabad megtudni.

Kezével tapasztja be az asszony száját:

— Hallgass, hallgass!
A folyosón mozgás támadt. A férfi ki-megy.

— Semmi sem történt — szól — egy szegény, beteg, hiszteriás asszony...

Bejön. — Az asszony fuldokolva zokog.

— Fogsz hallgatni! — rivall rá. — Meg vagy örülve? Minek hoztad el azt a kölyköt?

több mint egy esztendő uralma idején és éppen — a néppárt részéről. A néppárti politikai akcióra vonatkozólag jól informált helyről a következő részleteket kapjuk:

A néppárt kebelében egyre többen lesznek azok, akik reformálni akarják az egész párt-programot. A cél, kapcsolatban a magyar politika új irányával, odairányul, hogy a néppárt valósággal néppárt legyen. Tudvalevő, hogy Giesswein Sándor keresztény-szocialista politikája már régen ellentétben áll Molnár János, a pártvezér maradi és konzervatív politikájával. Az ellentét egyre élesedett, miután Giessweinnek szaporodtak a hívei és a mai helyzet az, hogy Giesswein keresztényszocialista politikája kezd tulsulyra jutni a néppártban. A néppárt régóta érdeklődik az iránt, hogyan jutottak tulsulyba az osztrák Reichsrathban a keresztény szociálísták s úgy látszik, hogy az osztrák keresztényszocialista párt mintaképe és példája lesz a mi néppártunknak. Arról értesülünk, hogy a néppárt vezetőemberei élénk összeköttetésben vannak ezért Lueger urral, a bécsiek birhedt polgármesterével, akitől tanácsot és utbaigazást kérnek a keresztény szocialista párt megteremtése érdekében.

Arról is értesülünk, hogy a néppárt politikai sulya és előnye biztosítása céljából Bécsben egy magyar sajtóirodát akar szervezni. Állítólag Zichy Aladár gróf élénk tevékenységet fejt ki, hogy ez a sajtóiroda mielőbb megkezdje munkáját. A sajtóiroda célja az volna, hogy az udvari és az osztrák kormány köréből hiteles politikai információkat szerezzen. Mint halljuk, e sajtóiroda főnökeül ki is van már szemelve egy néppárti publicista.

Jellemző az is, hogy arra az állítólagos veszedelemre, mely a nemzetiségeknek a szociálístákkal való tervezett szövetkezéséből származott volna, Rakovszky István figyelmeztette a román papokat. Rakovszky volt ugyanis a legelső, aki a terv hírére levelet írt Radu Demeter nagyváradi román püspöknek és óvta Radut és papjait a szociálístáktól.

Hajszja a gyujtogatók után.

Riadalom az Erzsébetvárosban.

Az áruló tapló-darabok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Amióta Erzsébet-külvárosban napirenden voltak a tüzesetek, amelyekről megállapították, hogy gyujtogatók műve. a külváros lakói minden éjjeli járó kelőben a gyujtogatót vélik felismerni. A külváros román ajku lakossága valószínűleg éjszakai őrszolgálatot teljesít, aminek a multkoriban kellemetlen következményei voltak. Nemrégiben — mint az Aradi Közlöny megírta — egy ártatlan embert támadtak meg és véresre verték a feldühödött erzsébetvárosiak.

A gyujtogató személyére nézve különböző verziók keringenek a külvárosban. Az egyik tüzeset alkalmával azt beszélték egyesek, hogy a tűz irányából egy paraszt suhancot láttak szaladni. mások viszont nadrágos embert tartanak a merész gyujtogatónak.

Tegnap éjjel azután kiderült, hogy a gyujtogatók többen vannak s román paraszt legények. A még mindig ismeretlen tetteseket éppen akkor lepték meg, amikor egy szalmafedeles házat fel akartak gyujtani. A gyujtogatókat üldözőbe vették, de elmenekültek s nyomuk veszett. Az éjszakai hajszáról az alábbiakban számolunk be:

Tegnap este háromnegyed tíz órakor a Sarló utca 28-ik számú ház előtt két parasztleány jelent meg. A szomszédos házban az egyik asszony figyelmessé lett a legényekre, akik közül az egyik letérdelt, a másik vállára állt, taplót gyujtott meg és a ház eresze alá igyekezett dugni. Az asszony látva, hogy a legények miben fáradoznak, sikoltozni kezdett. Hangosan kiáltozta:

— A gyujtogatók! Segítség!

A lármára a házbeli és a környék lakossága felébredt és hiányos ruházatban botokkal és vasvillákkal felfegyverkezve kitódult

az utcára. A legények látva, hogy az elfogatás veszedelme várokozik rájuk, futva menekültek a Sarló utcából.

Oriási láрма keletkezett a Sarló-utcában. Felriadt, ordító embereket lehetett látni, amint botokkal és vasvillákkal fenyegetőzve rohantak az utcán a merénylők nyomában. Orvulatos hajszja vette kezdetét a sötét éjszakában s rövid idő alatt az egész környék talpon volt. A Sarló utcán végig a György-utcába üldözték a halálra rémült merénylőket. A György-utcában egyszerre lövések dördültek el. A felizgatott lakosok, miután látták, hogy nem érhetik utól a menekülőket, revolvereket hoztak lakásukról és a rohanó legények után lőttek, de a menekülők egyikét sem találták el.

A hajszja folytatódott a György-utcán végig. A két román legény ezután az élővízcsatornán átfektetett deszkákon át a Vágóhid-utcába menekült. Az üldözők mindenütt nyomukban voltak. A Vágóhid-utcában azonban egyszerre eltűntek a merénylők. A felizgatott emberek még egy ideig keresték őket a Vásártér korlátai között, de nem találtak rájuk.

Ma reggel a Vágóhid-utca 35 ik számú ház előtt a járó kelők két tapló-darabot találtak. Mindkét darab meg volt pörköltve s bizonyos, hogy az éjszakai hajszja alkalmával menekülés közben dobta el a két parasztleány. A taplódarabokat felvitték a rendőrségre, ahol gyujtogatás kísérlete miatt feljelentést adtak be a két ismeretlen ember ellen. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a merénylők kézrekerítése iránt.

A braganzai mulat.

Egy arad megyei gróffal.

Ricsaj öt napig.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8.

A fess braganzai, a hölgyek egykori kedvence, az aradi huszárok gyakori vendége, olykor-olykor csak hallat magáról, mióta Magyarországról elkerült. Hol az angol matrózokkal való barátkozásáról jön a szanatóriumizű

Az asszony kinzottan nyög. Dermedten szorítja ma ához a gyermeket.

A férfi parancsol:

— Nem szabad senkinek megtudnia, hogy meghalt. El kellene temetni, vizsgálat volna, rendőrség, utlevél, — a végén elfognának. Ugy kell vinned, mint eddig.

Az asszony féltérülten néz rá. Csendes szokog és mereven szorítja magához a gyermeket. Dél Utasok jönnek-mennek. A férfi halkán parancsol.

— Takard be az arcát és foglalkozz vele úgy, mintha élne

Az asszonynak már kiszáradt a szeme és zavaros fény lobog benne. Engedelmeskedik. Szól a kicsihez, gügyög neki, aztán kibontja mellé a ruháját és elfordul.

A férfi gyanakodva nézi . . .

A vonat egyre rohan, vágat, dübörög . . . Alkonyodik. Meggyújtják a lámpákat. Jön az éjjel, feke én és végtelenül . . . Sohasem lesz már hajnal?

Végre! Hamburg!

— A gyerekkel nem szabad kiszállniuk — mondja a férfi. — El kell rejtenünk.

Az asszony hallgat.

— A kofferbe.

Az asszony egy kézmozdulattal tud csak tiltakozni.

— Kell! — mondja a férfi.

A koffert kinyitja, rakosgat benne. A vonat rohanása lassul, mindjárt megáll. Az utasok a folyosóra tördülnek. A férfi a gyermek után nyul. Az asszony görcsösen kapaszkodik belé.

— Te! — mondja a férfi és felemeli az öklét. Az asszony féltérülten dől hátra, a kezei ölmosan hullanak le. A vonat megáll. A férfi

megkapja a gyermeket, a zár csattan egyet, a hordárok berohannak és egyik viszi már a koffert.

Az asszony a kezét nyújtja utána. A férfi megfogja a kinyújtott kezét és vonszolja magával az asszonyt.

Kocsiba ülnek.

— A koffer . . . — suttogja az asszony.

— Jó helyen van, — mondja a férfi.

A kocsit szalad velük a tenger felé. Csónakba ülnek. Hajóra szállnak. Bemennek a kabinjukba.

— A koffer . . . — sugja az asszony.

— Mindjárt hozzák.

Hozzák. Az asszony lecsik mellé a földre.

— A kulcsát!

— Nem. Valaki be talál nyitni és észreveszi.

— Csak egy perc . . . Hadd lássam.

— Nem. Majd éjjel.

Kimegy. A hajót nézi, a berendezést, hol van elhagyott rész, milyen magas a korlát. Az asszony benn fekszik a földön és öleli a koffert.

A hajó elindul. Hangos kiáltozás, csörömpölés, nyikorgás. A férfi a fedélzeten áll és nézi a partot. Bemegy a kabinba.

— Gyere ebédelni.

— A kulcsot, — nyöszörgi az asszony

— Nem. — mondja a férfi és egyedül megy ebédelni.

Az órák telnek. Az asszony fekszik a földön és öleli a koffert. A férfi a fedélzeten jár kel.

Este. A szalon lassan kiürül, az utasok lefekszenek, a fedélzet sötét.

Kilenc óra.

Tíz . . .

Tizenegy . . .

— A férfi lemegy az asszonyhoz.

— Kelj fel. Eltemetjük.

Az asszony értelmetlenül bámul rá.

— A tengerbe, — mondja a férfi. — Kínéztet, hol dobhatjuk be észrevétlenül.

A koffert kinyitja. Halomra gyürve ingek, ruhák és a gyermek.

Az asszony újra zokog. Magához szorítja a testet.

— Siessünk — mondja a férfi.

Az asszony nem mozdul.

— Ej, hát te itt maradsz. Majd én magam . . .

— Nem, nem! — könyörög az asszony.

Felkel. Ingadozva botorkál a lécsón. A fedélzeten vannak. Teljes sötétség. A férfi fogja a kezét. Ő vonszolja magát utána, görcsösen szorítva a gyereket.

A korláthoz értek. A férfi suttog:

— Itt vagyunk.

A gőzgép kattogása hallatszik és a víz suhogása, amint a csavar szeli. A asszony térdre esik.

— Ne, ne . . . — tördeli örült félelemmel.

A férfi dühbe jó.

— Azt akarod, hogy rajtakapjanak bennünket?

A gyermek után nyul. Az asszony karjai, mintha vaskapcsok lennének, úgy zárják körül a kicsit.

A férfi durva erővel rántja szét az asszony karjait, megfogja a gyermeket, áthajol a korláton és beleesik a tengerbe. Egy csobbanás. Az asszony végigzuhan a fedélzeten, a férfi pedig megkönnyebbülten sóhajt egyet.

hir, hol az oroszánvadász sikereiről beszélnek, hol meg mint portugál trónpretendens toppan a tisztelt világ elé. El-eltűnik, senki sem tudja merre jár, de ahányszor jelentkezik, mindig ráismerünk: ez ő. Ő, a snájdig kis braganza, a deli huszár, a főfő szivrepesztő, a kalandok bohó hőse, szóval: a herceg herceg.

Most a Majna mellett való Frankfurtból érkezik a hire, hogy ott mulat *Ferenc József* braganza herceg, a volt nagyváradi huszárhadnagy. Ugy esett, — jelenti budapesti tudósítónk — hogy *Berkes Béla*, az ismert cigányprimás a minap táviratot kapott Frankfurtból. A táviratot a braganza herceg küldte:

Joejj azonnal bandaddal ide varunk

Berkes nyomban visszatelegrafált, hogy megy bizony ő szívesen, a bandáját is viszi szívesen, csak hogy annak *naponként kétezer márká az ára*. A felelet erre az volt, hogy a braganza herceg táviratilag küldte a cigányok részére az utiköltséget s megsürgönyözte, hogy a feltételt elfogadja. Erre aztán *Berkes* összeválogatta a banda tiz legjobb muzsikusat és elrobogott Frankfurtba, a Majna mellé.

Ott pedig *Ferenc József* herceg őt magyar mágnás társaságában várta. A társaság tagjai közt volt *Sigray* gróf is, a híres *aradmegyei* sportember, aki a frankfurti poloversenyen vesz részt. Az urak őt napig alaposan, magyarosan kimulatták magukat a cigánnyal. Bizony a jó frankfurti németek a szömüket-szajukat eltátották, hogy nini, hát így is lehet mulatni?

Berkesék hétfőn érkeztek haza Budapestre s az utiköltségen, meg a fejedelmi ellátáson kívül 10.000 márkát hoztak, amit a braganza hercegtől kerestek.

Pogrom Marokkóban.

Forrong az ország.

Európai csapatok partra szállása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

A marokkói lázadás, mint a ma érkezett táviratok jelentik, egyre komolyabb és veszedelmesebb jelleget ölt. Az egész országban nyugtalanság uralkodik s erősen tartani lehet attól, hogy már a közel napokban lángba borul a szultán birodalma. Az általános forradalmi szellemnek egyik véres megnyilatkozása volt tegnap az európai hadihajók által bombázott Casablancában az, hogy a *zenszülöttek zsidó-mészárlást* rendeztek. A *zenszülöttek* az európai alattvalók megtámadásától a partra szállott csapatok rettentik vissza s így boszujokat a zsidókon töltik ki. Mai távirataink ezek:

Tanger, augusztus 8. Mohamed El Torres közölte a diplomáciai testülettel, hogy a városon kívül nem vállal felelősséget az európaiak élet- és vagyonbiztonságáért. A *zenszülöttek* állítólag föl vannak háborodva Casablanca bombázása miatt. Jó forrásból értesülünk, hogy a francia követség közölte a tengeri hatóságokkal, hogy a követségek és a város őrizetére csapatokat szállítanak partra, hacsak a legkisebb zavargást is észlelik.

Berlin, augusztus 8. Tangerből jelentik a *Berliner Tageblatt*-nak: Most *Larrasban* is forrongás jelei mutatkoznak. Ott egy francia és egy nagyon gazdag arab, erősen összekülönböztek, de még idején sikerült a differenciákat

a pasa közbejárásával békésen elintézni. *Rabatban* a helyzet komoly. A casablancai bombázás hatása az ország belsejében csak néhány nap múlva lesz érezhető. Az európaiak helyzetét *Fezben és Marakesben* válságosnak tekintik. A tangeri lakosság izgatott ugyan a casablancai események miatt, de nyugodtan viselkedik. A helyi hatóságok a biztonsági intézkedéseket tegnap óta szigorubbá tették.

A Raisuli-ügyhöz jelentik, hogy a *Knass-törzsek*, amelyek eddig tömören Raisuli mellett tartottak, részben a szultán és csapatainak parancsnokához akartak csatlakozni, a parancsnok azonban kijelentette, hogy kénytelen őket mindaddig ellenségnek tekinteni, míg Raisulit nem kényszerítik, hogy Macleant szabadon bocsássa.

Páris, augusztus 8. A hadügyminiszterhez aggasztó hírek érkeztek Casablancából. E hírek szerint a *zenszülöttek* tegnap este megtámadták a zsidó negyedet és számos zsidót megöltek. Részletek a vérengzésről még hiányoznak.

A hadihajók a kikötőben horgonyoznak s eddig 1500 katona partra szállt. Az európaiak biztonságban vannak.

A hipnózis halottja.

Tömeges tanukihallgatások.

Eránosz halálát siettették.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 8.

Országszerte kínos feltűnést keltettek azok a szenzációs leleplezések, amelyek *Eránosz* dr. fővárosi ügyvéd gyanus elhalálozásával kapcsolatban napvilágra kerültek. Ebben a rémregénybe illő bűnügyben a fővárosi rendőrség széles körű nyomozást folytat. Az eddigi nyomozás során kompromittáló dolgok derültek ki arról a spiritiszta-társaságról, amely a halálra hipnotizált ügyvéd lakásán tartotta volt összejöveteleit. A pártját ritkító eset újabb fázisairól fővárosi tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

A halálra hipnotizált *Eránosz* ügyvéd ügyében erősen folyik a nyomozás. A nyomozást *Kóródy Béla* rendőrfogalmazó vezeti, segédkeznek neki *Pirkner Béla* és *Keleti Géza* dr. rendőrfogalmazók, akik vidéken nyomoznak; nyomoz azonkívül a detektívtestület több tagja, akik közül ketten állandóan megfigyelik *Gennári* vivómestert, azt, aki állítólag *Eránosz* drt a halálba hipnotizálta és tőle nagyobb összeg pénzt kicsalt.

A nyomozás, amint ezt a rendőrségen sub rosa jelentik ki, nem a csalás, hanem kizárólag a gyanus haláleset körül forog és az eddig ki hallgatott tanuk vallomásából arra lehet következtetni, hogy *Gáti György* vádja nem alaptalan. Így tehát megírhatjuk, hogy *Gennári József vivómester ügye nem a legjobban áll*.

A rendőrségen ma *Kóródy* rendőrfogalmazó kihallgatta az elhunyt ügyvéd orvosát, *Darvas Sándor* drt, aki súlyosan terhelt vallomást tett és sürgősen beidézte *Vay Sándor* grótot, aki a *Gennári* szeánszain időről-időre részt vett. A rendőrség egyáltalán azon buzgólkodik, hogy tiszta képet nyerjen arról, mi történt ezeken a szeánszokon.

Akik *Eránosz* ügyvédet ismerték, mind azt mondják, hogy csendes, nyugodt gondolkodású ember volt, akin a legutóbbi hónapokig nem lehetett észrevenni semmi beteges elfajulást vagy eltérést. A volt főkapitánynak, *Rudnaynak* bizalmas embere és csaknem mindennapos vendége volt; azóta, hogy *Rudnay* elment,

ritkábban járt a főkapitányságra, csak akkor, ha hivatalos ügye volt.

Ami *Eránosz* vagyoni állapotát illeti, ennek megállapítására küldte ki a rendőrség egyik vizsgálóját vidékre, innen várja annak kiderítését, milyen vagyona volt az elhunyt ügyvédnek és hová fordította. Annyit már körülbelül meg lehetett állapítani, hogy *Gennárinak* pénze nem volt, keresete sem olyan, hogy abból uri életet folytathatott volna, de semmi esetre sem annyi, hogy vállalatokba kezdhesen.

A rendőrség ma a következő komünikét adja ki a rendőri sajtóiroda útján:

„*Eránosz* dr. nak a lapokban tárgyalt titokzatos halála és az ezzel összefüggő egyéb körülmények dolgában a rendőrség indítatva érezte magát, hogy a legszélesebb körű nyomozást folyamatba tegye. A nyomozás célja a tényállás kiderítése kapcsán annak a megállapítása, hogy forog-e fenn büntetendő cselekmény.

Az ügy ártalma nélkül azonban a nyomozás eddigi adatai ez idő szerint nyilvánosságra nem hozhatók.“

Tekintet nélkül az ügy ártalmára, el kell mondanunk, hogy a rendőrség annak megállapítására, mi történt *Gennáriék* szeánszain, már tegnap délután tiz tanut hallgatott ki és ma a kihallgatásokat folytatja. A szeánszokon igen gyanus dolgok történtek, amelyek azonban csak alapul szolgáltak arra, hogy *Gennári* az az *Eránosz* szal folytatott magánszeánszokon a már megpuhított médiumnak azt szuggerálja, amit saját céljaira hasznosnak és a saját érdekében szükségesnek látott.

Mindezek dacára *Gennárit* mindeddig egyáltalán nem hallgatták ki, az adatokat gyűjtik ellene és nem kíváncsiak arra, vajjon ő mit mond. Hiszen nem lehetetlen, hogy a *jó angyal* már azt sugta neki, hogy vajjon be mindent és akkor a vizsgálatot vezetőnek sokkal könnyebb dolga lesz, még az asztalt sem kell neki táncoltatni, hogy az igazságot kiderítse.

A rendőrség, amely még nem hallgatta ki *Gennárit*, az eddigi tanuvallomások során már oly adatok birtokába jutott, amelyek az ügyet teljesen komolylyá teszik és módot adnak a rendőrségnek arra, hogy az ügy minden részletére világosságot derítsen.

Illetékes helyről vesszük azt az értesítést, hogy a rendőrség kéri fogja *Eránosz holttestének exhumálását*.

Miután pedig az exhumálás semmi esetre nem eredményezheti annak megállapítását, vajjon *Eránosznak* hogyan és mit szuggeráltak, az exhumálás új utra tereli az ügyet.

Ugy halljuk, az a gyanu merült fel a tanukihallgatások során, hogy *Eránosz halálát siettették*. Nem a hipnózis, nem a keserűvíz ölte meg, halálának más oka is van.

Ez persze megint olyan találgatás, tapogatózás, mint a többi mind. Akik *Eránoszt* ismerték, azt is beszélik, hogy *Eránosz* kis keresetű ember volt, ami pénzt az asszony a hához hozott, azt elköltötte s kénytelen volt vidéki házeit eladni, hogy a hitelezőktől megszabaduljon.

Fővárosi tudósítónk távirata jelenti, hogy *Gennári Giuseppe* vivómester tegnap óta *rendőri megfigyelés alatt áll*. *Gödöllőn* 3 detektív, *Károly körúti* vivótermét 2 detektív és *Horánszky utcai* lakását 3 detektív figyeli állandóan. Letartóztatása a napokban várható.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi vaggongyári dalkör e hó 10 én, szombaton este 8 órakor, a Pannónia szálló kert-helyiségében hangversenyt ad. A hangverseny műsora azokból a dalokból állított össze, melyekkel a dalkör Egerben e hó 16-án kezdőd-

országos dalversenyen a küzdőtérre lép. Az országos versenyt megelőző komoly és buzgó előkészület szűz reményekre jogosítja a törekvő, országos versenyeken már több ízben kitüntetett egyesületet. A vaggorgyári daloskör egyedül képviseli városunkat az egri országos versenyen, amely körülmény már magában megérdemli a közönség érdeklődését, nem is tekintve a versenydaraboknak valóban művészi előadása által nyújtott élvezetet. A szombati hangversenyen a dalkör nem szed belépődíjat, de az egri ut alapjára szánt, önkéntes adományokat elfogad.

(=) **Mulatság Csermőn.** A csermői önkéntes tűzoltó egyesület, felszereléseinek beszerzésére, augusztus hó 18 án, a Ca-inó összes helyiségeiben, nagy népünnepélyvel egybekötött táncmulatságot rendez.

A főispán marad.

Károlyi nem vállal mandátumot.

Falussy Árpád főispán sürgőnye.

Nagykároly pénteken jelöl.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8

Az Aradi Közlöny mai számában már közölte, hogy Károlyi Gyula gróf, Arad város és Aradmegye főispánja nem vállalja el a nagykárolyi választókerület törvényhozási képviselőjét, hanem továbbra is megmarad kettős főispáni méltóságában. Tegnap értesülésünket módunkban van ma újabb, a legilletékesebb személyektől szerzett információkkal kiegészíteni. Ezek között legérdekesebb Falussy Árpád dr. szatmármegyei főispánnak szerkesztőségünkhez intézett sürgőnye, amelyben a főispán nyilván Károlyi Gyulával való előzetes értekezés után közli, hogy az aradi főispán nem vállalja el a nagykárolyi kerület képviselőjelöltségét.

A három napig tartott aradi főispánválság végleges megszűnéséről az alábbi tudósítást adjuk:

A szatmári főispán az Aradi Közlönyhöz

Amikor Aradra érkezett az a hír, hogy Károlyi Gyula gróf főispán nem térhet ki a nagykárolyi polgárság bizalmának megnyilvánulása elől, családi tekintetektől elvállalja a nagykárolyi képviselőjelöltséget és megválasztása után a mandátumot is: az Aradi Közlöny szerkesztősége táviratokat intézett Károlyi Gyula grófhhoz, továbbá Falussy Árpád dr. szatmári főispánhoz és Adler Adolf dr. ügyvédhez, a nagykárolyi függetlenségi párt elnökéhez. E táviratokban szerkesztőségünk arra kérte a címzetteket, tájékoztassák az aradi főispán képviselőjelöltségének ügyéről, mert a fővárosi és a vidéki sajtóban erre vonatkozólag különböző, ellenmondó kombinációk láttak napvilágot.

Aradváros és Aradmegye főispánját sürgönyünk már nem találta Nagykarolyban, mert Károlyi gróf időközben nejével a Lidóra utazott. Falussy Árpád dr. szatmármegyei főispántól azonban a mai napon az alábbi távirati választ kaptuk:

Lapszám: 41.

aradi kozloeny arad.

de nagykaroly 422 112 55 sr.

karoly gyula mandatumot nem vállal marad foaispan falussy.

A nagykárolyi függetlenségi vezető férfiak minapi bizalmas értekezletén ho-

zott határozatot, mely szerint a képviselőjelöltséget följánlják Károlyi Gyulának, Falussy főispán nyilván közölte Károlyival, ettől azonban olyan választ kapott, hogy az aradi főispán nem reflektál a képviselőiségre, hanem megmarad kettős méltóságában.

Károlyit megkinálják a jelöltséggel.

Károlyi Gyula gróf ez elhatározása ellenére a nagykárolyi függetlenségi párt holnap, pénteken tartandó végrehajtó bizottsági üléséből mégis följánlja a jelöltséget az aradi főispánnak. Ez következtethető Adler Adolf dr. pártelnöknek alábbi leveléből, amelyet a mai napon kaptunk meg:

Nagykároly, 1907. VIII/7.

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Tegnap hozzám intézett sürgönyükre válaszul van sze encsém Önöket értesíteni, hogy én a párt 100 as végrehajtó bizottságát f. hó 9 én délután 6 órára gyűlésre hívtam: egybe ezen fogunk a jelölés kérdésében véglegesen határozni. Pozitív értesítést tehát mindaddig, míg a végrehajtó bizottság nem határozott, nem adhatok. Bizonyos azonban, hogy pártunk a jelöltséget Károlyi Gyula gróf főispánnak fel fogja ajánlani.

Kiváló tisztelettel:

Adler Adolf dr.
pártelnök.

Ha a függetlenségi párt holnapi értekezletéből csakugyan följánlanak Károlyi Gyula grófnak a jelöltséget, az aradi főispán ugyanazt válaszolná a nagykárolyiaknak, amit az intencióit ismerő szatmári főispán szerkesztőségünk kérdésére válaszolt.

Andrássy a főispánság ellen.

Hogy miért nem vállalja Károlyi Gyula a képviselőiséget, arra nézve érdekes magyarázatot találunk egy délben megjelenő fővárosi lapban. A kommentár, amelyhez hasonlókat közölnek a mai fővárosi estilapok, a következőképpen hangzik:

Már jelentettük, a függetlenségi pártnak az volt a szándéka, hogy a nagykárolyi mandátumát Károlyi Gyula gróf aradi főispánnak ajánlja fel. Most arról értesülünk, hogy ezen jelöléstől elállottak, minthogy Andrássy Gyula gróf, akit ez iránt bizalmasan megkérdeztek, kijelentette, hogy Károlyi Gyula gróft most nem mentheti fel főispáni állásától, mert restauráció küszöbén a főispánváltás nem volna kívánatos. Ugyanezen okból nem jelölhetik Falussy Árpád szatmári főispánt sem, akit pedig egyhangulag megválasztottak volna. Ilyen körülmények között Barabás Béla főispánsága, melyről tegnap szó, volt legalább is korainak tekinthető.

Igy tehát tárgytalanok a kombinációk, amelyeket az aradi főispáni szék közeli betöltéséhez fűztek és az a hiradás, mely szerint Barabás Béla lett volna a kormány jelöltje a főispáni állásra.

Barabást ne hallgattassák el.

Érdekességénél fogva és mert sok igazság van benne, mégis leközljük az alábbi kommentárt, amelyvel egy fővárosi estilap Barabásnak kilátásba helyezett főispáni kinevezését kérte. A kommentár egész szövege így szól:

„A függetlenségi párt hivatalos lapja cáfolat alakjában azt a tendenciózus hirt hozza, hogy mivel Károlyi Gyula gróf a nagykárolyi kerületben föllép, helyette Barabás Béla lesz Aradmegye főispánja. A hír és a hozzáfűzött

cáfolat az elfogulatlan szemlélő előtt szinte olybá tűnik fel, mintha Kossuth Ferenc lapja kérdést intézne Barabás Bélához, hogy vajjon elége neki ez az őrszem-pozíció?

A dolog tendenciája mindenesetre fölháborító. Ezidőszertint ugyanis Barabás Béla a függetlenségi párt még tisztán maradt csoportjának a vezére, Most hát ő belőle is őrszemet szeretnének csinálni, hogy az ártatlan kuruckodásnak is vége szakadjon.

De mi nyugodtak vagyunk aziránt, hogy bizony nem lesz ebből semmi. És pedig, csak másodszer azért nem, mert egy Barabás Bélának, akinek a függetlenségi pártban annyi hive van, akinek oly nagy része volt a mai rezsim nyeregbe jutásában, akinek házaelnökségi váltóblanketta van a kezében kormányzóval: ennek a Barabás Bélának nagyon kicsi őrszem-állás lenne az aradi főispánság.

Ez csak a második ok. Az első ok, amiért ebből az őrszemjelölésből nem lesz semmi, az, hogy Barabás Béla az ősszel fontos becsületbeli köteleességek kötik a parlamenthez. Az ősszel ugyanis előkerülnek olyan dolgok, melyeknél Barabás Béla nagyon sokszor kijelentette, hogy ő azokat mindenáron meg fogja akadályozni. Nyomdafesték őrizte meg Barabásnak azt a kijelentését, hogy „gazember, aki a létszámemelést megszavazza.”

Az ilyen kijelentések nem engedik meg egy Barabás Bélának azt, hogy a szavazás elől elvonuljon — egy főispáni stallumba. Barabás Béla tehát nem lesz aradi főispán.”

Különös lovagias ügy.

Ezer korona egy párbajért.

Veszedelmes elsőbbségi jog.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 8.

Egy szegedi napilap nyiltterében olyan nyilatkozat jelent meg, amely bizonyára példátlan a lovagias ügyek elintézésében. A feljegyzésre méltó eset nem szükkölködik humorban sem, amennyiben a sértő fél tíz korona ellenében 1000 koronát ajánl fel annak, aki fogad vele, hogy a sértett vele kiáll. Legpompásabb a nyilatkozatnak az a része, amely erre az 1000 koronára az inzultált félnek adja meg az elsőséget.

A furcsa lovagias ügy részletei a következők:

Eisler Ignác dr. ügyvéd valami magán természetű dologból kifolyólag július 29-én Szabadkán a városháza előtt tetteg inzulálta Kanizsai recte Csuka Ferencet, a Bácskal Napló segédszerkesztőjét. Csuka a sértésért másnap segédei után magyarázatot kért Eisler drtól, aki kijelentette, hogy magyarázatokat nem tart raktáron, ellenben elégtétellel a legelőnyösebb feltételek mellett szolgál.

Kanizsai segédei azonban ennek dacára sem terelték az ügyet a lovagiasság terére, hanem döntést provokáltak a fölött, tartozik-e Csuka Eisler drtól lovagias elégtételt kérni? A becsületbiróság azonban július 31-én akként határozott, hogy a Csuka Ferenc megbízottjai által fölvetett kérdés becsületbirósági eljárásra nem alkalmas.

A becsületbiróság e döntése óta a sértett részéről semmi intézkedés nem történt s ebből kifolyólag Eisler dr. a nyiltterezés terére lépett, abban a reményben, hogy talán így sikerül majd a nyulat kiugratni a bokorból.

Ennek a nyiltterezésnek eredménye az a pompás humorú ajánlat, amelyet a mai nyilatkozat során a következőkben tesz a harcias ügyvéd:

— De ha mégis az ország mindkét nemű lakosai között akadna valaki, — írja Eisler dr. — aki talán azt hinné, hogy Csuka ur a velem felmerült ügyben nem a maga drága ludbőrét féltette, hanem csak az én személyem ellen lehettek kifogásai: felajánlom a következő fogadást. Csuka ur konkrét vád alapján kérjen becsületbirósági döntést — nem arra, hogy ő tartozik-e elégtételt kérni tőlem (hiszen senkit sem lehet erre a fülénél fogva kényszeríteni) — hanem arra a kérdésre, hogy lovasias elégtételadási képességem *intakt-e vagy sem?* Ha a becsületbiróság — amint másként nem is lehet — egyéni intakt voltomat megállapítja: én a történetek után még mindig, legkésőbb folyó hó 20-ig kész vagyok Csuka urnak pisztolylyal és karddal fegyveres elégtételt adni.

Tíz korona tét ell-nében egyezer koronát fizetek annak, aki azt hiszi, hogy Csuka ur ezen ajánlatomat elfogadja: ha volt ellenfelem a becsületbiróságnak a párbajt megengedő ver-diktje után velem valósággal megverekszik. A fogadást csak egyszer tartom és arra Csuka urnak elsőbbségi joga van.

Az amerikaiás izü párbajügyben most már az lenne a legérdekesebb fordulat, ha Csuka Ferenc rászánná magát a párbajra, s azután nyugta ellenében hiánytalanul felvonná azokat a bizonyos ezer koronákat.

Caruso II.

A havelokos ur.

Mi történt a köpeny alatt?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8.

Carusónak, a világhírű tenoristának esete ismétlődött meg Zágrábban. Egy jónevű kereskedő, megirigyelve Carusónak kellemes fogásait, maga is felcsapott tapogató művésznék és sikerrel kultiválta ezt a nem közönséges foglalkozást, míg a rendőrség maga is tapogatózni kezdett a kereskedő ügyei iránt és tegnap le is tartóztatta. A bohózatba illő úgyről Zágráb-ból az alábbiakat táviratozzák:

Az egész város izgatottan tárgyalja most azt az affért, amely hasonlít Carusónak amerikai esetéhez. A zágrábi esetnek egy *Vucskovics* nevű jónevű kereskedő a hősa, aki szokása szerint bő havelokban a lóvasúti kocsik előtt megállott és a felszálló hölgyeket figyelte. Ha egy neki tetsző nőt látott a lóvasútra szállni, ő is felszállott, melléje telepedett és a havelok leple alatt a legszebb fogásokat találta alkalmazni. A kereskedő a hölgyeknek azt a részét tüntette ki leginkább, amit a legelőkelőbb hölgy is magával visz. *Vucskovics* azokat a lóvasúti vonalakat kereste ki működése terepnumául, amerre a legelőkelőbb hölgyek utaznak.

A hölgyek több ízben jelentést tettek a kalauzoknak, de ezek azt mondták, hogy *Vucskovics eljárása magánjellegű* s addig nem tehetnek ellene semmit, amíg a kereskedő a kalauzokat nem simogatja meg. A hölgyek reszelték a dolgot és nem tettek feljelentést a rendőrségen.

Az utóbbi időben azonban a rendőrséget is foglalkoztatták *Vucskovicsnak* gyönyörűség utáni vágyai. A rendőrség egy rendőrtisztviselőt bízott meg a nyomozással. A rendőrtiszt állandóan kísérte *Vucskovicsot* lóvasúti kirándulásain. Tegnap az egyik lóvasúti kocsiban rajtakapta a kereskedőt, amint egy hölgy mellett ült és egyet csipett rajta. Rögtön le is

tartóztatta s *Vucskovics* nem tagadhatott, mert a *corpus delicti* még ott volt a kezében.

Vucskovics letartóztatása nagy feltűnést keltett Zágrábban. A kereskedőnek különben egyéb művészies hajlamai is vannak. Kerek, formás novellákat és verseket ír.

Aktuális emberek.

★

Hau doktor.

Arad, augusztus 8.

Az az egyetemi tanár, akit a karlsruhei esküdtszék a közeli hetekben halálra ítél s akinek ártatlansága most kiderült: az az ember bámulatra méltó őrült és bámulatraméltó hős, de mindenképen igazi ember. Ember, aki szilárd, mint a szikla, akinek a szive nem szorul el a halál árnyéka előtt s akiben mégis él a legszentebb emberi gyöngöseség: a szerelem. Ember, aki romantikus regények fő alakja lehetne, annyi benne a félelmetesen nagyszerű és emberien gyarló.

Ez az ember szerelmes volt a sógornőjébe, Molitor Olga. Molitor Olga meggyilkolta az édes anyját s a gyilkosság gyanúja Hau drt vitte az esküdtek elé. És ez az ember, aki tudott róla, hogy ki az igazi tettes, egy szerelmes szív hősi önfeláldozásával hallgatott. A tárgyalás során ezer alkalma lett volna, hogy a maga megmentésére elmondja, amit tudott. Nem tette. Abban reménykedett, hogy csak fegyházbüntetéssel sujtják. Ezt elszenvedte volna. És amikor halált mondták ki reá, akkor is mindössze ennyi szava volt:

— Halál egy találkaért? Ez mégis tulságosan sok!

Többet nem beszélt. A sógornője nevét nem említette. Még a kopromittáló belső viszonyt is eltagadta, nehogy a világ szájának kiszolgáltassa azt a sápadt, izgalomtól remegő leányt, akiben a tárgyalóterembe zsufolt tömeg ösztöne megérezte az igazi bűnöst s akit ennek az ösztönnek megnyilvánulásaként leköpdősött az utca népe. Hau doktor minderről nem tudott semmit. O vizsgálati fogoly volt, akit elzártak a világtól s akivel az ügyvédje is csak felügyelet mellett beszélhetett.

A minden ember lelkében élő romantikának sajátos megnyilatkozása a karlsruhei hőstett. Ma, amikor minden ember úgy veszi az életet, ahogyan van, a maga durva realitásában: ma egyenesen mesebe illő az ilyen dolog. Az ugyan régi história, hogy a szerelem olyan valami, amiben a legnagyobb ostobaság is okos dolog és a legokosabb dolog is nagy ostobaság. De azt, hogy valaki a maga életét, a maga becsületét dobja oda a szerelméért: ezt csak a középkori lovagregényekben olvassa az ember.

Hau doktor megtette ezt. Végigszenvedte azt az elképzelhetetlen lelki torturát, amit egy napokig tartó főtárgyaláson a nyilvánosság: előtt való faggatás, egy kicsinyeskedő elnök apró tüszurásai, a kiváncsiskodó közönség ellenszenvének, vagy akár rokonszenvének megnyilatkozásai okoznak. Es nem szólt.

Most pedig kiderült az igazság. Szerencsére még jókor. Hau doktor pörét meg fogják ujtani. Es ami a legérdekesebb az egész dologban: az embert, akinek lelki szilárdsága, szívbeli nagysága felé bámulattal kell néznie a világnak: ismét oda fogják ültetni a vádlottak padjára, mint bűnpalástolót. O tudott a dologról. Talán nem az ő szemelattára történt a véres tett, az anyagilkosság: de közvetve tudnia kellett róla, amit az előző tárgyalás egész menete bizonyít. Es ő hallgatott, tehát el fogják ítélni.

Ebben a rémregényszerű és mégis megható ügyben egyetlen momentum van, amelyet igen bajos megmagyarázni. Azt, hogy a szerelemnek milyen mértéke, milyen megdöbbentő elvakultsága szükséges

ahhoz, hogy a férfi egy minden nőieségéből kivetkőzött, saját anyjára fegyvert emelő leányért oda-dobja magát áldozatul? Nagy, de fenséges rejtély ez, amelyre csak az találhatja meg a megfejtést, aki a sziveket ostobáknak, vakoknak és mindent megbocsájtóknak formálta.

— zab.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A Rákóczi-asztaltársaság szombaton este 8 órakor fontos ügyben értekezletet tart a Magyar király vendéglőb n. Az elnökség ez uton kéri az asztaltársaság tagjait, hogy az ülésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

(*) Az „A. V. T. E.” tagjainak. A Magyar Tan. Orsz. Bizottsága folyó hó 26 án délelőtt 8 órakor tartja évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

Elnöki megoyitó, titkári jelentés, tanítói nyugdíjtörvény, tanítók az egyetemen, indítványok. Akik ezen a gyűlésen résztvenni óhajtának, jelentsék be ebbeli szándékukat *azonnal* Hajós Mihály titkárnál (Budapest, I. ker. Városmajor-u. 59) Jelentkezési határidő augusztus 10. Az azontuli jelentkezők nem tarthatnak igényt a féláru vasuti jegyre. A bejelentéshez 10 filléres bélyeg melléklendő. Cz. M. titkár.

(*) A turisták dalárdája. Szives tudomásul ez uton is értesitem a „turista dalárda” tagjait, hogy a próbákat további intézkedésig minden héten kedden tartjuk meg. A legközelebbi próbát folyó hó 13-án, kedden d. u. 6 órakor, a Weitzer János utcai elemi fiu iskola helyiségében tartjuk meg. Hazafias üdvözléssel Szabócsky János.

A nagysztrák hóbort.

Befogták a horvátokat.

A rezolúció nem Polónyi „érdeme”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8.

Amikor az osztrák-horvát magyarellenessé szövetség híre nyilvánosságra jutott, *Lueger* dr. polgármester és pártvezér a legegyszerűbb álláspontra helyezkedett: egyszerűen tagadta, hogy a nemzetközi szempontból immoralis szövetséghez valami köze volna. Hogy *Lueger* füllentett, annak bizonyítéka egy ma közrekerült sürgöny, amelyben a bécsi polgármester készségét nyilvánítja a hirhedt *Frank* dr. fogadására.

Potocsnják horvát képviselő még ma is renitenskedik és *Justh* Gyulával horvát levélben közölte, hogy eszeágában sincs a képviselőházat megkövetni.

Távirati tudósításunk a következők:

Lueger és Frank.

Lueger tudvalevőleg tagadta, hogy valaha is politikai tárgyalásokat folytatott volna *Frankkal*, a zágrábi jogpárt hirhedt vezérével. Utóbb elismerte ugyan, hogy találkozott *Frankkal*, de kijelentette, hogy ez a találkozás polgármesterségének első idejébe esik és különben is jelentéktelen, mert *Frank* csak mint volt iskolatársa közeledett hozzá, mint olyant is fogadta és politikáról nem esett szó közöttük.

Mint most kiderül, ez az állítás nem felel meg a valóságnak. *Frank* és *Lueger* 1905 októberében találkozott egymással, akkor tehát, amikor *Lueger* már régen tul volt a bécsi polgármesterkedés mézes-hetein. Am nemcsak ez az időbeli tévedése cáfol rá a *Lueger* állításaira, hanem egyéb is. Nem igaz, hogy *Frank* csak

mint volt iskolatársa járt volna nála. Találkozásukat politikai ügynök közvetítette, egy *Schwennhagen* nevű ember, aki napokkal előzőleg folytatott tárgyalásokat az entrevue érdekében, Zágrábban csak úgy, mint Bécsben.

Lueger is, Frank dr. is közben úgy látszik megfeledeztek ennek az ügynöknek közbenjárásáról és ezért talán nem lesz érdektelen eszükbe juttatni az alábbi diadalmas hangú táviratot:

Frank József képviselő
Zágráb.

Dr. Lueger kész fogadni önt.
Találkozásuk a városházán lesz.
Schwennhagen.

Ez ugyan a multnak dolgai közé tartozik immár, egészségben azonban mégis érdekes. Lueger most kijelenti, hogy ha új összeesküvést szöttek, neki semmi köze ahoz. Hát dr. Geszmann? Hiszen nyílt titok, hogy ez a képviselő minden lehetőséget elkövetett arra nézve, hogy a horvátokat és délszlávokat a keresztényszociálisták kocsija elé fogja. Hogy a keresztényszociálisták öszre magukhoz akarják ragadni a kormányhatalmat és csakugyan Nagy-Ausztriát akarnak teremteni, az egyelőre kérdéses még. Akármint is legyen azonban a dolog, könnyelműség lenne, ha Magyarországon szemet hunynának a machinációk fölött.

A leleplezett Polónyi.

Zágrábi távirat jelenti: *Supilo* képviselő, a fiumei „Novi List“-ben cikksorozatot kezdett, amelynek során arról a viszonyról értekezik, amely *Polónyi* Gézát a fiumei rezolúcióhoz fűzi.

Cikkének lényege az, hogy Polónyinak a fiumei rezolúcióhoz tulajdonképpen edeskevés a köze, mert amikor Polónyi Fiuméba érkezett, a rezolúció már meg volt, sőt a fiumei lapokban akkor már napvilágot is látott. A rezolúció október 4-én jelent meg és még csak ezután tudatta *Supilo*val a magyar koalíció vezérlőbizottsága, hogy egy képviselőt fognak leküldeni információk gyűjtése végett. Eleinte *Batthyány* Tivadar görög volt kiszemelve erre a kiküldetésre, őt azonban betegség akadályozta és ezért *Kossuth* Ferenc Polónyit küldte. Polónyi október 11-én érkezett Fiuméba, egy teljes héttel a rezolúció publikálása után. Küldetésének célja különben is informatív volt, ámde bele nem avatkozott semmibe sem, egyenesen, sem közvetve. Hogy mik voltak a *Supilo* és *Polónyi* közötti beszélgetések tárgyai, arról holnapi cikkében számol majd be.

Itt említjük meg, hogy a horvát *parasztpárt* augusztus 25-ére népgyűlést hirdet *Zágrába*. Előre kidolgozott program szerint a gyűlésen résztvevők tüntető felvonulást is rendeznek majd és megkiszorozzák *Jellasi* bán szobrát. A gyűlésre meghívják a délszláv törzsek képviselőit is.

Potocsnyák nem kér bocsánatot.

A *Novosti* című zágrábi ujság jelenti, hogy *Justh* Gyula képviselőházi elnök visszaküldte *Potocsnyák* horvát képviselőnek horvát nyelven írott levelét. Ebben a levelben *Potocsnyák* azt írta meg, hogy nem akar bocsánatot kérni. *Justh* a visszaküldést azzal indokolta, hogy a képvi-

selőház elnöksége nem köteles horvát nyelven írt levelet átvenni. *Potocsnyák* erre újból levelet intézett a képviselőház elnökségéhez s ebben megírta, hogy neki *joga van horvát nyelven írni*. Ehez a levelhez csatolta előbbi levelét is.

Állatias tanító.

Liliomtiprás az iskolában.

Hét áldozat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8.

A rózsahegyi törvényszék a jövő héten szenzációs bűnpört tárgyal. A karlovai községi tanítót, *Rozsinszki* Gusztávot azzal vádolják, hogy hét 12 éven aluli leánygyermeket rontott meg. A vizsgálat hét esetben derítette ki a gyermekrontást, de bizonyos, hogy több bűn terhelt a tanítót, akinek egyik áldozata csaknem meghalt, míg többben megbetegedtek. *Rozsinszki*, aki vizsgálati fogságban ül, kihallgatása során *beismerte*, hogy a kisleányokat megrontotta.

Már hosszabb idő óta félve bízzák a gyermekeiket a karlovai tót parasztok a községi tanítóra és a kisleányok is huzódzva mentek az iskolába. A kicsinyek maguk között beszéltek, hogy furcsa dolgokat csinál a tanító, de szüleiknek nem mertek szólni. Nemrégén azután egy fejletlen 11 éves leány, *Rojkó* Ilona súlyosan megbetegedett. A leányka fájdalomról panaszkodott, az orvos vizsgálatánál azonban kitűnt, hogy a gyermeket megbecstelenítették. Eleinte hiába faggatták, majd sirva azt panaszolta, hogy nem szabad semmit sem mondania, mert megöltötték neki Később azután a leány megmondta, hogy *Rozsinszki* iskolai rektor követte el a merényletet.

— Egyszer a tanító kihívott felelni, — beszélt a gyermek, — és bár mindent jól tudtam, mégis visszatartott az iskolában. Amikor a többi leány elment, *Rozsinszki* bejött a terembe, m-llém ült a padba és vigasztalt, hogy ne sirjak. Közben simogatott és cukrot adott, majd rám vetette magát. Én sirva küzködtem a tanítóval, össze is karcoltam, de nem bírtam vele.

A kis leány apja, *Rojkó* Antal ekkor följelentést tett a tanító ellen, mire a rózsahegyi törvényszék vizsgálóbírája *Rozsinszkinak* valamennyi leánynövendékét kihallgatta. A gyermekek közül többen vallották, hogy a tanító rajtuk is erőszakot követett el. A hét leány neve a következő: *Huhac* Olga, *Buzsik* Mária, *Bebusják* Mária, *Frirl* Anna, *Silka* Zsuzsanna és *Rojkó* Ilona. A legidősebb gyermek 12 éves.

*Rozsinszki*ről a vizsgálat során kiderült, hogy nemcsak mostani leánynövendékeivel üzte e botrányos dolgokat, hanem már régen, mintegy *tíz év óta* követi el a merényleteket. Egy *Zsivka* Mária nevű leány, aki már régebben elvégezte a karlovai iskolát, önként jelentkezett a vizsgálóbírónál és elmondotta, hogy 1900-ban, amikor 14 éves volt, *Rozsinszki* őt is megrontotta. A tanító már *tíz év óta* folytatja bűnös üzemét és minden esztendőben egész csomó leányt rontott meg. A gyermekek nem merték a dolgot elmondani, mert féltek a tanító bosszujától.

Jellemző, amit *Rozsinszki* egyik volt tanulója, egy karlovai parasztnyecske mondott:

— Nem is olyan nagy dolog az, amit *Rozsinszki* tett. Velem is megcsinálta rektor uram, mégis itt vagyok.

Több asszony beszélte, hogy iskoláslány korukban a tanító őket is megrontotta.

Rojkó Antal, a betegen fekvő leány apja a följelentés után látítva járta be a falut a kis leányokkal és az egész község népe kivonult a tanító ellen és *meg akarta ölni*. Az iskola összes ablakait bezúzták, az iskola ajtaját betörték és *Rozsinszki*t meglincselik, ha az ablakon át a nép dűhe elől el nem menekül. A szorongatott tanító akkor a szántóföldön át a szomszédos faluba futott, ahol a csendőrségnél talált menedéket. A rózsahegyi vizsgálóbíró intézkedésére azután letartóztatták.

A bűnpör tárgyalása iránt az egész megyében rendkívül nagy az érdeklődés.

Megostromolt háziurak.

Közápor a házak ellen.

Véres harc rendőrök és lakók között.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8.

A fővárosi építőiparnak hónapokon át való szünetelése és más, részben helyt nem álló okok miatt türethetetlen a lakásdrágaság a fővárosban és néhány háziur még egyre emelgeti a lakbéréket. A szegény néposztályokhoz tartozó lakók az utóbbi időben nem tűrik szóltanul a stájerolásokat, hanem az „utca“ segítségével valósággal *megetorolják* a háziurak emelkedő „tendenciáját.“ Így ma is két ház ellen heves ostromot intézett egy ezer főnyi tömeg, amely nemcsak beverte az ablakokat, hanem a *házak lebontására* is vetemedik, ha kellő időben erős rendőrcsapat nem érkezik. A tüntetők ezzel is harcba szállottak és a küzdelemnek számos sebesülés és több letartóztatás lett a vége.

A házostromokról az alábbi távirati tudósítás számol be:

A fővárosban napról napra ismétlődnek a háziurak elleni veszedelmes tüntetések. Ma két helyen is volt nagyobb arányú tüntetés. Az egyiknek színhelye egy István uti ház volt, amelyből a háziur kidobott egy szabót és butorait az utcára vitette. Az utcán siránkozó kisleány látára mintegy *ezer* ember verődött össze a ház előtt és előbb csak szóval tüntetett, majd közáporot zúdítottak a ház ellen, amelynek valamennyi ablaka csörömpölve törött össze. A tömeg haragja akkora volt, hogy bezúzták a szomszédos házban levő rendőri órszoba ablakait is.

Az órszobában időzött rendőrök nyomban kivonultak, de a félelmetes tömeggel szemben tehetetlennek bizonyultak. A rendőrök a központba telefonáltak segítségért, ahonnan rögtön nagy lovasrendőrcsapatot vezényeltek ki a veszélyeztetett ház védelmére. Vágtatva csakhamar meg is érkeztek a lovasrendőrök, de a tüntetők ezeknek sem engedtek és a *hardlapozó rendőröket kövekkel, vasdarabokkal és egyéb kéznél levő dolgokkal dobálták*.

Két órai heves harc után, amelyben mindkét részről *sokan megsebesültek*, sikerült szétosztatni a tömeget. Több tüntetőt *letartóztattak*.

A másik házostrom ugyancsak az esti órákban a Hunyadi-utcában volt. Ennek egyik háziura *száz százalékkal* emelte föl lakóinak lakbéréit. A lakók nem vették tudomásul a béremelést, hanem plakátot nyomattak és tele ragasztották azzal a házat. A plakátban arra szólítják föl a közönséget, hogy *bojkottálja a házat*.

A vörös és éles hangú plakátok láttára a ház előtt nagy tömeg gyűlt össze, amely előbb abcugolta és szidalmazta a háziurat, azután pedig kövekkel bezúzta a ház összes ablakait, sőt a földszinti ablakokat ki is emelte. Itt is telefonon kérték a rendőrség segítségét, de mire a rendőrök megérkeztek, a tüntetők a mellékcáékban elszédtek.

Hau dr. ártatlan.

Az anyagiilkos sógornő.

A szerelem mártirja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 8

Az a világraszóló szenzáció, amelyet Hau dr. egyetemi tanárnak halálos ítélettel végződő gyilkossági pöre fölkelte, most arányaiban még megnövekedve, érdekességében gyarapodva foglalkoztat minden újságolvasó embert. Egyetlen bűnügyi krónika sem jegyzett még fel ennél a pörnél izgatóbbat, bonyolultabbat és részleteiben megkapóbbat.

Ma már szinte teljes bizonyossággal megállapítható, hogy özv. Molitorné nem veje, Hau dr., hanem saját leánya, Molitor Olga ölte meg. Azt, hogy ennek a gyilkosságnak mi volt az indoka, még sejteni sem lehet. Annyi azonban már a lefolytatott tárgyalás menetéből megállapítható tény, hogy Hau dr. tudja, ki a tettes. De örült szerelemmel szerette Molitor Olgát s inkább elszenvetde volna a fegyházbüntetést — (halálítéletre nem is gondolt) — semhogy szerelmest odaállítsa a bírák elé. A sötét és megrázó tragédiának minden fájdalma az ő lelkére nehezedett. Oneki kellett titkolnia a véres tettet, neki kellett viselni a gyanút és megalázást, az ő neje lett kétségbeesésében öngyilkos, neki kellett egy halálos ítélet súlyával fegyházi zárkájában az élet sötétsége fölött gondolkoznia. Valóságos mártirja volt ez az ember a saját szívének.

A sokat szenvedett ember ártatlansága egy új tanúnak, Lindenau bárónak vallomásából derült ki. Ezt az embert tegnap letartóztatták s az ő tanuvallomása után alig lehet kétség, hogy Hau dr. már a közel jövőben kiszabadul fogságából.

A szenzációs fordulatról alábbi távirati tudósításunk számol be:

A Hau-per legújabb tanuja, Lindenau Károly báró Mannheimben lakik és nyelvtanítással foglalkozik. Lindenau azelőtt osztrák katonatiszt volt. Mult év november 6-iki kalandjáról a következőket mondja:

— A Molitor-villa közelében az emlékeztető napon, magán ügyben valami dolgom akadt. Én tudniillik válófélben vagyok a feleségtől s legközelebb újból házasodni szándékozom. A villa közelében egy hölgygel akartam találkozni, aki ismertető jeléül fehér sál-t viselt. Az uton két hölgygel találkoztam. Miután megakartam velük ismerkedni, utánok mentem. Egyszerre revolver-övést hallottam, majd a hölgyek közül az egyik összeesett, a másik pedig föléje hajolt. Azonban senkit sem láttam, aki a gyilkos lövést elkövethette volna. Arra biztosan emlékszem, hogy a közeli bokorból jött, onnan eltávozni ellenben senkit sem láttam. Haunak, vagy más embernek nyoma sem volt. A lövés után első gondolatom az volt, hogy a sebesül-

hölgységére sietek. Később azonban megdöntöttem a dolgot s miután nem akartam, hogy magán ügyeim csak távolról is összekötetésbe jussanak a gyilkossággal, eltávoztam. Még aznap a 6 óra 23 perces vonattal vissza utaztam Karlsruheba. Hau pedig már 6 óra 15 perckor elutazott.

Dietsch dr. ügyvéd, aki ez ügyben Lindenauól június 21-én vasárnapon névtelen levelet kapott, megismerte a báró kézírását. A bárót onnan ismerte, hogy egy évvel ezelőtt pert vitt ellene.

Hau a fogságban folytonosan a legelőke löbb hölgyek áraszták el leveleikkel. E levelekben részint nagybecsülésükkel halmozzák el, részint rokonérzésükről biztosítják. Dietsch dr. jelenleg az újrafelvételi kérvény kidolgozásával van elfoglalva. Lindenau a levelében megemlítette azt is, hogy tudja, ki a gyilkos.

Lindenau bárót, aki ma Heidelbergben tartózkodott, ma délután, mikor hazament, letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték. A letartóztatás Bleicher dr. ügyész intézkedésére történt, s a báró egyelőre fogságban marad. Lakását ma lepecsélték. Holnap házkutatást fognak benne tartani. A letartóztatás oka nem az, hogy a gyilkosságban való részvétellel gyanúsítják, hanem, hogy a nyilvánosság elől lehetőleg elvonják.

A Hau-per esküdszéki tárgyalásán résztvevő esküdtek főnöke a *Berliner Tageblatt* tudósítója előtt odanyilatkozott, hogy az újabb leleplezések a dolgon már mit sem változtatnak, mert Hau bűnössége mellett igen súlyos bizonyítékok vannak. Amennyiben a revízió és az újrafelvétel a Hau-pörben eredménytelenek lennének, úgy az ítéletet a bizonyítékok elégtelensége miatt nem szabadna végrehajtani.

A Hau-féle bünpörben szenzációs fordulat várható annak a levélnek a nyomán, amelyet ma a *Badische Presse* közöl. A levelet Lindenau báró Molitor Olgához intézte.

— Láttam — írja a báró — mikor ön az édes anyját agyonlőtte, de diszkréció fogok gyakorolni.

Tehát Hau anyósának gyilkosa Hau sógornője, Molitor Olga, a meggyilkolt asszony leánya. Az államügyész ezt a levelet lefoglalta és közlé tette. E fordulatból már most biztosra vehető, hogy újrafelvételt fognak elrendelni Hau bünpörében.

Későbbi távirat jelenti, hogy Lindenau báró letartóztatása azért történt, mert a báró meg akarta asarolni Molitor Olgát. Lindenau ugyanis levelet írt neki, amelyben elmondja, tudja, hogy ő — Molitor Olga — követte el a gyilkosságot s ha nem megy hozzá feleségül, akkor följelenti.

A vizsgálatot két irányban folytatják, újabb momentum azonban Hau dr. ártatlanságáról még nem merült föl.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az olasz gyermekopera Aradon. A legnagyobb érdeklődés várja Guerra tanár gyermekopera társulatát, mely szombaton tartja első előadását a nyári színterben. A tavasszal vendégszerepek nálunk először a csöpp művészek, akik a legbravúrosabb előadásban mutatják be az olasz zeneköltészet legszebb remekeit. Kétünő emléket hágyott maga után Bianchi kisasszony, a társulat primadonnája, aki gyönyörű szoprán hangjával, iskolázott énektudásával verbális művésznőnek mutatkozott be. A kis Bottari, aki Figarót adta a Sevillai borbélyban, valóssággal dedolgetett kedvence lett a publikumnak. Mostani műsoruk is kiünően van összeválogatva. Bemutató előadásul a Carment vá-

lasztották. Vasárnap Mari az ezred leánya kerül színre. E ő fogják adni a Troubadourt, Az alvajárót, A sevillai borbélyt és a Traviatát. A gyermekopera tagjai pénteken érkeznek Aradra és szombaton este tartják meg az első előadást.

Hat estén keresztül játszanak a gyermekek s játékrendjük ugyanaz, mint a tavaszi stagiome alkalmával. Kezdi a bűbájos Bizet-operával: *Carmen*, azután következnek: *Alvajáró*, *Sevillai borbély*, *Mari az ezred leánya*, *Parasztbecsület* és legvégül, e hó 15-én *Mozart* remekműve: *Don Juan*.

A műsorban csak a *Parasztbecsület* új. Mari az ezred leánya is elmaradt a tavaszi vendéjáték alkalmával. E helyett Sevillai borbély ment másodsor. Az ötödik estére hirdették Don Juan pedig a hős rekedtsége miatt teljeseen elmaradt.

A pöttömnyi lírai tenor, Almaviva gróf, továbbá az Alvajáró temperamentumos hőse, Carmen csupa tűz Don Joséja és a többi mind, kik egyik napon a karban működnek, másnap vezető szerepben hoznak meglepetést, sorban felvonulnak és tanubizonyítást nyújtanak arról a csodás rátermettségről, amely Itália mosolygó egének leányait és fiatal egyenesen predesztinálja a színpadra.

Guerra mester gárdája nemes élvezetet hoz városunkba s hat estén keresztül elűzi az uborkaszegzon unalmas egyhanguságát.

HIREK.

— Kossuth Ferenc állapota. *Herkulesfürdő*ről táviratozzák nekünk: Kossuth Ferenc állapotában nem állott be javulás. A nagyoteg miniszter baja a legkomolyabb aggodalomra ad okot. E hó 12-ikén a fővárosba kell utaznia Kossuthnak, aki azonban aligha lesz képes ekkorra ágyát elhagyni. A napokban a herkulesfürdői magyarság nagy ovációkban részesítette Kossuthot, akinek állapota felől orvosai nem adnak semmi felvilágosítást az érdeklődőknek.

— Kötüntetett püspökök. A király Kis Áron, a tiszántúli református egyházkerület püspökét és Zelenka Pál, a tiszai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület püspökét, egyházaik érdekében és általában a közpályán kifejtett sok évi buzgó és érdemdes működésük elismerésül, a Lipót-rend középkeresztjével tüntette ki.

— Kossuth Lajos Tódor utazása. *Orsováról* táviratozzák: Kossuth Lajos Tódor Muzsa képviselővel tegnap este ideérkezett és a Deák Ferenc hajón háltak meg, melylyel ma reggel Báziasra utaztak és onnan vasúttal mennek Budapestre. Orsováról a hajón Wallandt Ernő miniszteri tanácsos és Győrffy Dezső szolgabíró kísérték.

— Házasság. Dirlea János barakonyi áll. tanító e hó 6-ikán vezette oltárhoz Rednyán Hortens kisasszonyt.

— Nem politika, hanem az asszony miatt. *Zágráb*-ból táviratozzák: *Elegovics* dr. horvát képviselő és *Wilder* lapszerkesztő között tegnap egy kávéházban verekedés volt, amelynek okául tegnap politikai nézeteltéréseket jelöltek meg. Ma azután nyilvánosságra került, hogy a verekedés egy diszkrét női ügyből keletkezett, amelynek egyik szereplője a fiatalabb Frank képviselőnek a felesége.

— Brankovics utóda. A megüresedett karlócai patriárkátus betöltése érdekében már is nagyarányú mozgalom indult meg a hazai szerbség körében s hol egyik, hol másik püspök nevét hozzák forgalomba. Tudvalevőleg hat szerb püspök van: Nikolics Miron paktáci, Gruics Mihály károlyvárosi, Letics György

temesvári, Bogdanovics Lucian budai, Sevic Mitrofan bácsi és Zmejanovics Gábor verseci püspökök. Ezek közül a két elsőnek székhelye Horvátországban van s így megválasztásuk nem valószínű, mert a kongresszus mindig figyelemmel volt arra, hogy magyarországi püspökökből legyen patriárka. Letics és Bogdanovics rokonai az elhunyt főpápnak, tehát nem bírják a radikális többség bizalmát. Marad tehát komoly jelölt Sevic és Zmejanovics, akik közül kétségtelenül Zmejanovics Gáboré lesz a dícsőség.

— **Eljegyzés.** *Staub* Mátyás világosi kereskedő eljegyezte *Schmaltz* Erzsike kisasszonyt, *Schmaltz* György világosi gépész és birtokos leányát.

— **Meglopott aradmegyei fürdővendég.** Buziásfürdőről jelentik nekünk: Nagy lopás történt tegnap este az itteni fürdő-szállodában. *Löwinger* Ignác gurbai illetőségű fürdővendég ugyanis azt panaszolta a csendőrszón, hogy ismeretlen tettesek az udvari ablakon keresztül bemásztak a szobájába, honnan az asztalon levő két arany női órát, két fonott arany női nyakláncot, egy zöld bőrből készült kékításkát, egy értékes gyémánt gyűrűt és tíz korona készpénzt, összesen mintegy 200 K. értékben loptak el. A csendőrök megindították a nyomozást és kihallgatták a lopással gyanúsított *Weingang* Bélát és ennek nejét *Annát*, valamint *Rankovics* János szállodai alkalmazottakat, akik beismerték, hogy az ellopott tárgyakat látták, de azt határozottan tagadták, hogy azokat ők lopták volna el. A káros eladta a csendőröknek azt is, hogy néhány nappal ezelőtt eltűnt a szobában levő szekrényéből egy darab száz koronás bankjegy, ezt azonban nem jelentette be azért, nehogy feltűnést keltsen. A csendőrök folytatják a nyomozást. Az esetet följelentették a temesvári kir. ügyészségnek is.

— **Egy kis panama.** Amint a Frankfurter Zeitungnak Newyorkból jelenté, az ottani pénzügyi körökben a Delaware-Hudson Company bizonyos pénzügyi tranzakciói körül szenzációs leleplezésektől tartanak. A legújabb megszerzett helytérdekű vasutakat annyira tulbecsülték, hogy ezen a címen 7.899.000 dollárt lesznek kénytelenek leírni. Az Insiderok állítólag nagy összegű megbízásokat kaptak. Wilcaks elnök *hirtelen halálát* szintén ezzel az afférrel hozzák összefüggésbe.

— **Kettős szerelmi dráma.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Az éjszaka kettős halállal végződő szerelmi dráma történt a fővárosban. Tegnap este egy városi villamos kalauz, meg egy fiatal leány szállottak meg a Hungária-körút 69. számú szálloda hatodik számú szobájában. Éjfél után a szálló személyzete két egymásután eldördülő lövés zaját hallotta a szobából. Betörték az ajtót. A szerelmes párt az ágyban egymás mellett fekvé, vértől elborítva, eszméletlenül találták. Mind a kettőnek a száján volt lövéstől eredő seb. Nyomban értesítették a mentőket, de amikor azok kiértek, a férfi is, a nő is már halott volt. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a férfi ölte meg a leányt, azután magával végzett. A férfi személyazonosságát a nála talált iratokból megállapították. *Laczkó* Gyula 80 éves városi villamos vasuti kalauz az illető. A leány kilétét nem lehetett megállapítani. Az öngyilkosok semmiféle írást nem hagytak hátra s így tetteik okát sem lehetett megállapítani. Mind a két halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A trónörökös váltója.** A hitel megtagadásának réme még olyan embereket is érhet, akikre korona vár. Szerbia uralkodója most külföldre küldi fiát, *György* trónörökösöt, aki otthon annyi galibát csinál. Azt akarja a papa, töltsön ki magát és mire hazamegy, majd

csak megkomolyodik és kevesebb gondot okoz királyi atyjának. Másképpen gondolkozik azonban *György* urfi. A kitombolásnak ő maga is hive lenne, ámde tudja jól, hogy ehhez pénz kell és az udvari pénztár csak épen annyi pénzzel látta el, hogy a külföldön rangjához méltóan megélhessen és szerényen lumpolhasson. De ezt a pénzt se kapta kézhez, hanem kísérfője kezeli azt. Fogta magát tehát *György* urfi és egyik *belgrádi* pénzintézethez 30.000 koronás váltót nyújtott be, melyre 18.000 koronát kért. Kis zsebpénzt akart, melyről nem tud a papa. A pénzintézet azonban nem sietett a busás kamat dacára se a váltót kifizetni és egyszerűen *megtagadta a kért hitelt*. Aligha Péter királynak nincsen hitele, ami különben nincsen kizárva, de a pénzintézet vezető emberei kis utaválót akartak adni *György* urfinak, becsülje meg a pénzt! Azért ha. *Nizza*, *Monte Carló*, *Baden Baden*, vagy *Aix les Bains*ban a játékasztaloknál valahogy zálogba maradna szerb trónörökös, talán még akad szerb pénzintézet, mely kiváltja Szerbia jövődi királyát.

— **A székely ügyek új vezetője.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter *Balogh* Vilmos államtitkárt ezen állásra történt kinevezetése folytán a székely földmivelő nép gazdasági felsegélyezésére irányuló tevékenység vezetésétől, megbízatásában kifejtett kiváló szolgálatának teljes elismerése mellett, saját kérelmére felmentette és e tevékenység vezetésére *Kazy* József miniszteri tanácsost bizta meg.

— **Gyilkos villám.** *Berzovai* tudósítónk jelenti: *Berzován* ma reggel négy órakor óriási vihar dühöngött. *Pakurár* Tivadar erdőmunkás a zivatar elől apósághoz, *Berár* Zamfir éjjeli őrhöz menekült. A két ember a ház tornácán beszélgetett. Egyszerre a villám becsapott a házba és *Pakurárt agyonujtotta*, ugyszintén a mellette fekvő házörző kutyát is. *Berárnak*, aki veje mellett állott, semmi baja sem történt.

— **Sok a madár.** Egyik Aradhoz közelfekvő község környékén egy szép napon megjelent az egyik buzafield szélén egy öreg hölgy, kis állványt állított fel, festéket vett elő és szó nélkül elkezdte festeni a buzafieldet. A buzafield nyugodtan tűrte ezt, sőt tűrte a gazda is, aki a buzafield volt. A békés munka tehát zavartalanul folyt nap-nap után. Skiccek készültek, majd egy napon megjelent egy nagyobb vászon és elkezdődött maga a kép. Mikor ezt festi az öreg dáma, odamegy hozzá egy másik paraszt. illemtudóan kalapot emel és így szól:

— Megkérném alázattal a nagyságát, sziveskedne az én földemet is lepingáini.

A hölgy nagyot néz.

— Miért?

— Hát — mondja nagy zavarban a paraszt, miközben végignézi a hölgy libegő kocós haján, nagy porköpenyén és rettenetes kalapján — *sok erre a madár* . . .

— **Fölakasztott fősolgabíró.** Máramaroszigeten *Keller* Vilmos volt fősolgabíró, kit évek előtt állásától elmozdítottak és utóbb teljesen elzüllött, az országuton egy fán felakasztva találták. Zsebében levél volt, melyben írja, hogy a nyomor miatt lett öngyilkossá.

— **A kisiparosok és a hadseregszállítás.** A közös hadügyminiszterium *kiszárolag a magyar kisiparosoknak* árlejtsést hirdet a bőrből készült katonai felszereléseknek a jövő évi szükségletből a magyar ipar részére főtartott hányad egynegyed részére. A szállításban részt vehet minden magyar kisiparos mester, avagy kisiparos szövetség. Amennyiben több kisiparos a szállítás eszközlése végett alkalmi szövetkezetet alapít, úgy az ajánlat csak akkor vétetik tekintetbe, ha a szövetkezeti tagok egyazon kereskedelmi és iparkamara területén laknak és hatóságilag igazolják, hogy minden szövetke-

zeti tag önálló kisiparos mester. Egyazon iparos két szövetkezeti tagja nem lehet, avagy, ha mint szövetkezeti tag pályázik, mint kisiparos külön nem nyújthat be ajánlatot. Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb szeptember 7-éig nyújtandók be az illetékes ipar- és kereskedelmi kamaránál.

— **Székely gyűlés Aradon.** A hatvanhárom székely társaságot számláló szövetség második közgyűlését Szamosújvárott tartotta meg tegnap, élénk érdeklődéssel. A közgyűlésre nagy számmal érkeztek a tagok és vendégek részben az előző napon, részben pedig a gyűlés reggelén. Összesen huszonegy társaság képviseltette magát. A közgyűlésen *Bodó* Albert (Arad) a jövő évi közgyűlés helyéül *Aradot* ajánlotta s egyúttal meghívta a szövetséget az október 5-iki aradi nagy székely gyűlésre, a melynek az lesz a célja, hogy a székely fiukat Aradon és környékén iparosoknál elhelyezzék. Az október 5-iki aradi székely gyűlésre a szövetség *Fenyvesi* Somát, *László* Gyulát és *Borszéki* Somát küldte ki.

— **Eladott grófi birtok.** *Széchenyi* Manó gróf volt ő felsége személye körüli miniszter *lövői* birtokát Sopronmegyében az ugynevezett *ujkéri* uradalmat egy millió négyszázezer koronáért megvették *Polgár* József battonyai kir. közjegyző, *Vallon* Dezső dr. miniszteri titkár, és *Melza* Márton budapesti ügyvéd. A birtokot parcellázni fogják. Ujabbban az ujkéri és szepori községi lakosok kérelmére ezer holdat tagosítottak, illetve parcellázás utján értékesítettek négyezrezer koronáért.

— **Az aradi folyamernökség és a kenderáztatás.** Ismeretes dolog, hogy a kenderáztatás megfertőzteti a vizeket. Ezt megakadályozandó, az aradi folyamernöki hivatal ártirt az összes marosmenti községek előljáróságaihoz és arra kéri őket, hogy a lakosságot tiltsák el a len- és kendernek a Maros vizében, vagy valamelyik kiágazásában való áztatásától.

— **A váltohamisító gavallér.** Budapesti tudósítónk jelenti: Három napja, hogy hazahozták *Montekarló*ból a fiatal *Biringer* Tivadart, *Biringer* Mátyás sopronmegyei földbirtokos fiát, aki atyja nevére 60.000 korona értékű váltót hamisított. A könnyelmű ifju néhány hétig Budapesten lumpolt s eközben fabrikálta a hamis váltókat egy pénzügynök, *Haas* Jenő segítségével *Biringer* Tivadar, amikor forgalomba hozta atyja váltóit, nagy furfanggal fogott azok értékesítéséhez. Hazautazott rögtön a peresítés után, csak azért, hogy amikor *Biringer*nek kézbesíteni akarják a sommás végzést, azt maga vegye át atyja helyett. Így is történt és a kézbesítő iven is meghamisítva *Biringer* Mátyás aláírását, a kifogások nélkül maradt ítéletet könnyű szerrel adhatta el az ismert fővárosi pénzügynöknek, *Altschul* Adolfnak. *Altschul* gyanútlanul ment bele a dologba s csak amikor *Biringer* Tivadar megszökött, derült ki a turpisság. A két fogoly képviselőjében dr. *Visontai* Soma és dr. *Mandl* Ernő védők szabadlábra helyezésért folyamodtak a törvényszékhez. *Visontai* nagyobb összegű kauciót ajánlott fel *Biringer*ért s az ügyben ma délelőtt az ügyészség is megtette indítványát. Valószínű, hogy a törvényszék vádтанácsa még ma délután határozni fog.

— **Fogorvosok kongresszusa Párisban.** Párisban kongresszusra sereglettek össze a világ minden részéből a fogorvosok. E hó 1-én kezdődtek meg az ülések, amelyek során több szakszerű felolvasás hangzott el. Magyarországból huszonöt orvos vesz részt a kongresszuson, köztük *Wiener* Gyula dr. aradi fogorvos is. A magyarokat mindenütt nagy szimpátiával fogadták és meleg érdeklődéssel hallgatták meg a magyar előadókat, akik alapos készütségről és tudásról tettek tanúságot előadásaikban. A kongresszus első napján tartotta felolvasását *Wiener* dr.; a nagyérdemű előadást élénk figyelemmel hallgatták. Budapestről jelen voltak: *Árkövy* dr. tanár, *Antal* dr., *Bauer* dr., *Gadányi* dr., *Sturm* dr. és *Szabó* dr.; a vidékről: *Rudas* dr. tanár

(Kolozsvar) és Wiener de. (Arad). Előadásokat tartottak Wieneren kívül, Árkövy dr. és Rudas dr. A kongresszust július 31-én ismerkedési estély vezette be a Hotel de Savantsban, melyen a fogorvosok nejeikkel vettek részt. A kongresszus második napján five o'clock thee volt Cnompret párisi tanárnál, soireók pedig: Galippe, Ferrier és Cruet tanároknál. A kongresszus befejeztével kirándulás volt Chantillybe. Az utolsó napon Páris város képviselői élükön a polgármesterrel a városházán fogadták a fogorvosokat, este banket volt a Palais d'Orsayban.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábót ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

157

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 8.

Kínálat és vételkérő korlátolt. Tartott árak.
A árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.48—11.49	11.60—11.61
Zab októberre	8.20—8.21	8.24—8.25
Rozsa októberre	8.97—8.98	9.01—9.02
Tengeri 1908 májusra	6.69—6.70	6.71—6.72

Zárul 5 órakor:

Osztályi részvény	649.50
Osztályi-magyar államvasúti részvény	655.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 8 —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként: 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 126—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 117—138 fillérig.
Szerblai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertéslétszám: Augusztus hó 5 napján volt készlet 38 868 darab, augusztus hó 6. napján felfejtett 645 darab, augusztus hó 6. napján elszállított 321 darab, augusztus hó 7. napjára készletben 39 307 darab.
A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON

— Augusztus 8. —

Fehér Kereszt-szálloda. Feuerverker Adolf birtokos és neje Facset. — Joramescu J. dr. ügyvéd Baja. — Kemény Aladár kereskedő Szeged. — Fabritius Lajos gyáros Grác. — Farkas Imre mérnök Budapest. — Ferrari Rino impresszarió Róma. — Elemér Illés főhadnagy Korneuburg. — Stróbl Miksa kereskedő Fiume. — Vig István és családja Szarvas. — Tarnay Iván gyógyszerész Torda. — Dévay Jenő joghallgató Borszék — Krekovics Imre hivatalnok Zágrab. — Barany Dezső és családja Nagyenyed. — Zsikai Illés felügyelő Békésgyula. — Vinkler György gazdálkodó Békésgyula. — Hirschler Vilmos kereskedő Vajdahunyad. — Serbán Sándorné Dombóvár. — Bodnár Andor építész Makó. — Gonda József tanár Magyaróvár. — Roth Alajos és neje Szabadka. — Oblath Ignac utazó Budapest. — Nachman Lajos utazó Budapest. — Révész Márton utazó Budapest. — Nemesik István utazó Budapest. — Hahn S. utazó Budapest. — Faragó Alfréd utazó Budapest. — Spiró Alfréd utazó Budapest. — Tauszig Lajos utazó Budapest. — Neuman Eduárd utazó Budapest. — Szűsz Ede utazó Budapest. — Veischlitz Mór utazó Bécs. — Bischofsverder A. utazó Bécs. — Neuburg Emil utazó Bécs. — Stoll Endre utazó Bécs. — Deutsch Sándor utazó Bécs. — Veisz Ferenc utazó Bécs. — Meszser Samu utazó Nagyvárád. — Román Miksa utazó Tomesvár.

Központi szálloda. Martos József dr. ügyvéd Gyula — Morai Lajos igazgató Budapest. — Tardos Dezső dr. ügyvéd Békéscsaba. — Záborsky Zoltán banktisztviselő Budapest. — Berényi Ármán dr. ügyvéd Gyula. — Borbély Endre gyógyszerész Buziásfürdő. — Bardócs Árpád hivatalnok Budapest. — Grossmann Dávid kereskedő Miskolc. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest — Klein Miksa kereskedő Budapest. — Deutsch Gyula kereskedő Budapest. — Remete Géza kereskedő Budapest. — Hiller Mór kereskedő Budapest. — Bálint Mór kereskedő Budapest. — Alpáry Lajos kir. tanfelügyelő Eger — Ujhelyi Kálmán birtokos Budapest. — Kabdebó Lajos mérnök Talpas. — Feldmészter Béla kereskedő Budapest. — Nagy Lajos szállodás Miskolc. — Worseler Rezső kereskedő Budapest. — Holl Jakab kereskedő Budapest. — Ungár Mór kereskedő Budapest.

Vass-szálloda. Wilhelm Ferenc utazó Bécs. — Ries Henrik utazó Bécs. — Gros Lajos gazda Mezőhegyes. — Boscám Miklós tanító Boroshebes. — Lázár Ede utazó Budapest. — Roth E. utazó Budapest. — Veress Sándor hivatalnok Budapest. — Pless József lelkész Buziás. — Hummel Odón lelkész Ujszentanna. — Gerőczy Lajos tisztviselő Zenta. — Fodor Gábor bíró Halmás. — Jeszenszky Aladár tisztviselő Szabadka. — Soos Gyula hivatalnok Zombor. — Faragó Béla kereskedő Halmagy.

Pannónia szálloda. Radig Károly mérnök Pécs. — Grandofski János utazó Bécs. — Adler Samu. 6 utazó Budapest. — Hunyadi Jánosné kereskedő Szeged. — Negele István fodrász Gurahonc — Vadas Jenő m. kir. főerdész Selmechánya. — Garay József magánzó Debrecen. — Descsán Samu postamester Csanád. — Horducz Romulusz lelkész Hódmezőes. — O'áh Gyula magánzó Makó. — Darvas János vendéglős Brád. — Varga Karolyné igazgatónő S emlak.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

NYILTTER.*

7212—907. tkv. szám.

Hirdetmény.

Glogovác község telekkönyvei birtok szabályozás következtében átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886 évi XXIX. t. c. az 1889. évi XXXVIII. t. c. és az 1891. évi XVI. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján, ide értve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és 1891. XVI. t. c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. c. 22. § a) alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből, törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis 1908. február hó 28 ik napjáig bezárólag alulírt telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési keresetnek a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §§-ainak esetében, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat

hónap alatt, vagyis 1908. évi február hó 28 ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, akik a telekkönyvi átalakítás tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. § a) alapján történt bejegyzését sérelmesnek tartják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket alulírt telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. évi február hó 28. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bárminemű igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a személyek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1907. évi július hó 26 án.

Aknay,

1903

kir. tszéki bíró.

KÖZPONTI SZÁLLODA.

APOLLÓ-csoport.

Igazgatók: Ormai és Roland.

11 órakor este

Arad falában.

Kacagató párisi revue.

1356

18 személy.

Belépő-díj: I. hely: 1 kor. 50. II. hely: 1 kor.

Kezdeteste 8 órakor.

Esős idő esetén a t-li-kertben lesz megtartva.

Lakás-változás.

A tisztelt közönséget értesítem, hogy lakásomat

Thököly-tér 5. szám alá

helyeztem át.

Rendelő-órám d. e. fél 8-tól
fél 9-ig, d. u. 2—3-ig.

Dr. Hecht,

1928

kerületi orvos.

Városi hirdetmények.

18745—1907. kh. sz.

Hirdetmény.

Ifj. Magyar Ferenc aradi lakos Zrinyi-u. 6. sz. a. telkén egy fémöntő és praecisiós munkát előállító laboratórium felállítására telepengedély iránt folyamodván az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi augusztus hó 16-án d. u. 5 órájára kitézetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi augusztus hó 16-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthesse a netáni észrevételek írásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említtetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1907. évi július hó 30-án.

Green,
h. főkapitány.

22981—1907. szám.

Hirdetmény.

Az 1907. évre érvényes kivetett III. osztályú kereseti adó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról készített kivétési lajstromokat az általános jövedelmi pótdóra való tekintettel az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a alapján 1907. augusztus 10. napjától 8 napi közszemlére kiteszük a városi adóügyi osztály 1. számú helyiségében.

Netaláni felszólamlások a kitétel napját követő 15 nap alatt, azok részéről pedig, kik első ízben rovatnak meg ezen adóval, az adókönyvecskéjükbe történt bejegyzést követő 15 nap alatt adhatók be a városi tanácsnál.

Arad, 1907. évi augusztus hó 2.

A városi tanács.

22686—1907. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszternek 51883/IX—2—1907. sz. leirata alapján közhírré tesszük, hogy a gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember hó 15-én két éves méhészeti munkás tanfolyam nyitattik, melyre folyó évi augusztus hó 15-ig nyújtandók be a pályázati kérvények.

A pályázni szándékozók az előirt feltételeket a városi levéltárban megtekinthetik.

Arad, 1907. évi augusztus hó 8-án.

A városi tanács.

Gyógyáru üzletünkben

két tanuló felvétetik.

341

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedése

== ARADON. ==

Lábizzadás, hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatású szer a **Hajós-féle**

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett **Hajós-féle**

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnak 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 dbb egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a **Phenolsav.**

Ára egy üvegnak 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műteteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENÓ

1572 fogorvos.

Egy állami felsőbb leányiskolai tanítónő

keres

az iskola közelében

intelligens családnál

2 butorozatlan

szobát,

esetleg teljes ellátással

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyú nem remlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendő

szelvényekkel. Köszögeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

APRÓ HIRDETESEK.

A K i n e k

Ismeretség h[ir]ján

házaslársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy trodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

A K i

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

A K i

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, halászatot, telket, kocsit, lovat,

A K i

mindenekel vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

A K i

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Urak

kitűnő házi étkezésre találhatnak uri háznál. Cim a kiadóban. 1902

Intelligens fiatal emberek

keresztény háznál jó házi kosztot kaphatnak. Cim a kiadóhivatalban.

Pianinó

jó karban 100 koronáért eladó. Cim: Világos, postafiók 17. szám. 1912

Kiadó lakások!

Uj házban az Erzsébet-köruton (igazságügyi-palotával szemben) 6 utcai szobás uri lakás, 5 utcai szobás url lakás, 3 bolthelyiség és hozzávaló souterain lakás szeptember 1-től kiadó. 1909

Boros Beni-téren

egy 4 szobás erkélyes lakás november 1-re kiadó. Nemes Géza. 1854

2 jó karban levő kerti pad megvételre keresetnek.

Veszünk könyvtárakat

egykes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban **Inguez I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. 361

Szeptember 1-ejére

keresek lehetőleg a belváros közepében egy csinosan butorozott világos szobát. Ajánlatokat szoba jelisével a kiadóhivatalba kérek.

Egy jóforgalmu szat[os]csüzet

más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 1904

Egy szerény igényü

uri leány óhajt magános uri nő mellé vagy esetleg nagyobb gyermekek mellé menni. Cim Lichtenstein Amália, Lippa. 1927

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvizének **hiúzó hatása előnyösen el van ismerve.**

Nagy kedveltségnek örvend ugy házánkban, mint a külföldön, ahol mindinkább nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi tekintélyek szakvéleményei, melyekben a Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-egészségesebb és legjobb asztalivizet ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített ásványvize elsőrendű étvagyjavító, megakadályozza a gyomorrontást, gyorsan fertőző betegségek ellen.

Főraktár: **Aradváros, Arad** és **Csanádvármegyét és Temesmegye** északi részére: **ELES ARMIN** üzlet- és csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Ktvállalat Budapest.

2967—1907.

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott előljáróság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Tótváradon létesített csendőrségi különítmény részére építendő csendőrségi laktanya építése **1907. évi augusztus hó 21-én d. e. 11 órakor** Tótváradon a körjegyzői irodában nyilvános árlejtésen vállalatba fog adatni.

Az árlejtés szóbeli, de a kellően felszerelt írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

Árlejtési szándékozók kötelesek az árlejtés megkezdése előtt a 8900 koronában megállapított kikiáltási árnak 10%-a bánatpénz gyanánt az előljáróság kezéhez letenni.

Tótváradon, 1907. évi augusztus hó 7-én.

Tomutia Vazul,

jegyző.

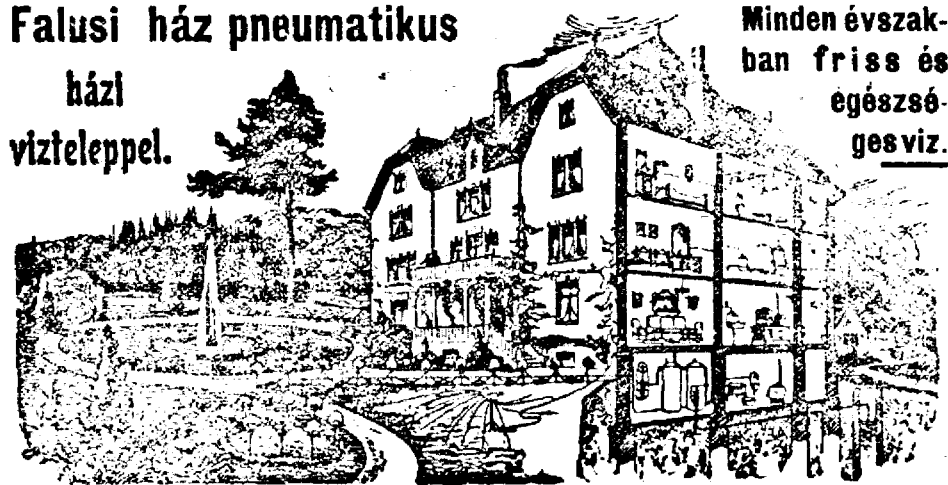
1917

Deheleán Vasilie,

bíró.

Falusi ház pneumatikus

házi vízteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, clostettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szivesen szolgálók. Felvételek a helyszínen. 967

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Tanuló leány

alkalmazást nyer **Kerpel Izsó** könyv- és papirkereskedésében, (Andrássy-tér 20.) 1921

Egy 44 éves ember

csősz állást keres, birtokos uraknál. Cim a kiadóban. 1926

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási

vagy 486

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat júntányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

3 régi szó...	3. új szó...
Altvater	Altvater
Gessler	Gessler
Jägerndorf	Budapest

Eladó egy

benzin malom

25 HP motorral, két pár kővel, felvonókkal, koptatóval, szitával és olajmalom berendezéssel, liszt eladással, külön álló 3 szobás lakással, minden cseréppel fedve. 1910

Bővebbet válaszbélyeg ellen

Aster Róbert,

Galsán, p. Világos.

Csodásan és rögtön hat lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.